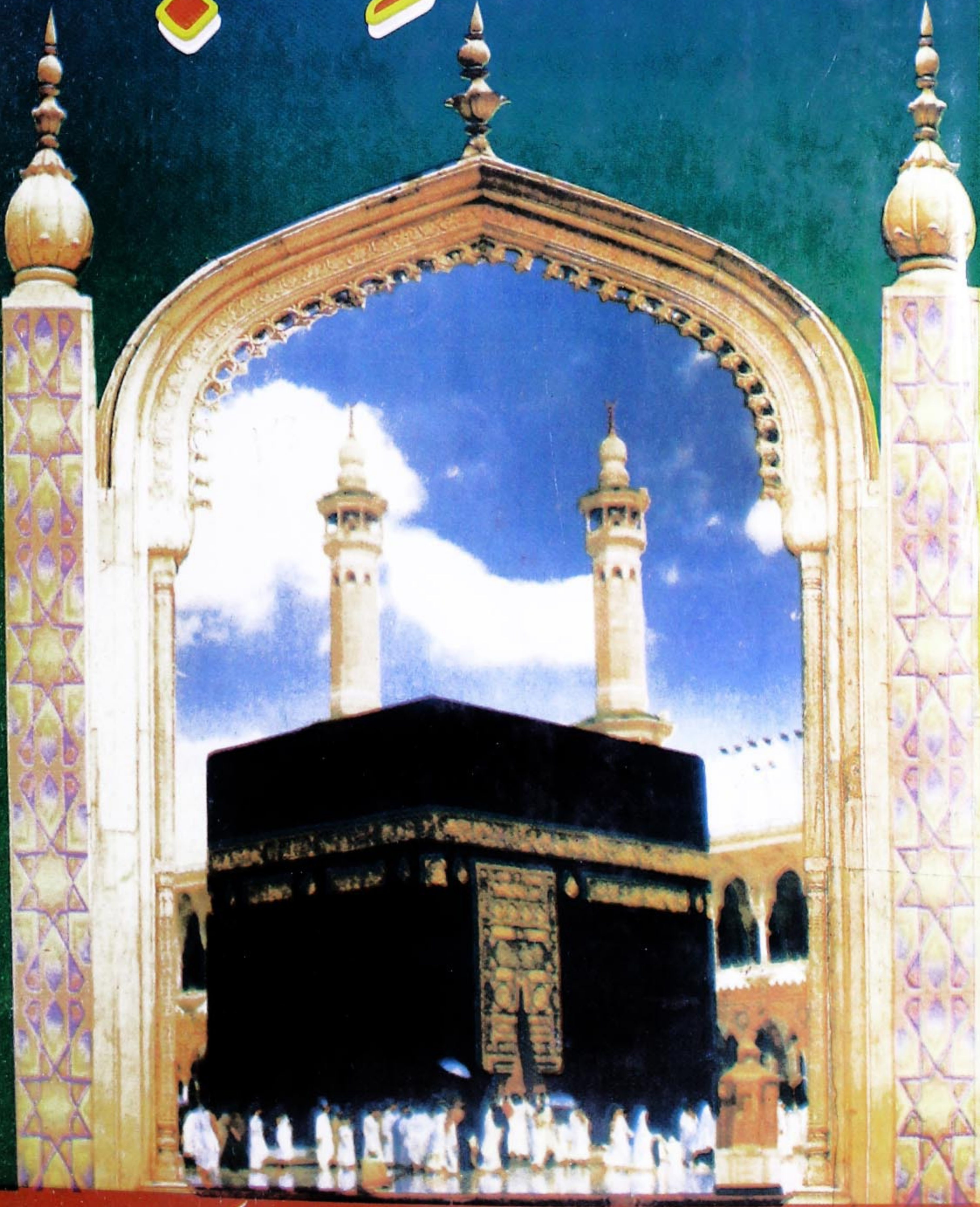

عظمتِ کعبہ

تالیف و تصنیف حاجی محمد افسر جنجوعہ راہپنڈی کینٹ

منگوانے کا پتہ: جنجوعہ فرنیچر مارٹ چوک ٹاہلی موہری، راہپنڈی کینٹ

81184

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

انتساب

وادی گولڑہ شریف کے اُن نورانی ذرات کے نام
جنہوں نے درختوں کو کر ماہ و آفتاب کا روپ
دھار لیا۔ اور اپنی چکا چوند سے ایک عالم کو متور کر
دیا۔

گر قبول اقتداز ہے عز و شرف

عجز آگیں

حاجی محمد افسر بخوندہ راہبیا
چوک شاہلی موہری، راولپنڈی کینیٹ
۱۲ اگست ۲۰۰۵ء

آئینہ

کتاب کا نام	عظمتِ کعبہ
موضوع	عہدِ قدیم سے لے کر دورِ رسالتؐ اور موجودہ دور تک تاریخ خانہ کعبہ اور سیرت النبیؐ
مصنف	حاجی محمد افسر جنجوعہ راہبیا
سائز	۳۶x۲۳ ۱۶
صفحات	
تاریخ اشاعت	ستمبر ۲۰۰۵ء
کتابت	شمع آرٹ لاہور
چھاپہ خانہ	امتیاز فیاض پرنٹنگ چوک اردو بازار لاہور
چار رنگہ سرورق	سہیل پریس بھائی چوک لاہور
بائینڈنگ	کھولا جلد ساتہ لاہور
قیمت	۱۰۱ روپے
منگوانے کے پتے	

- ۱: سیٹھ آدم جی عبداللہ بمبئی والے تاجر کتب نو لکھا بازار لاہور
  - ۲: ملک بشیر احمد تاجر کتب کشمیری بازار لاہور
  - ۳: سائیں عاشق بکڈ پو شیخ ہند کا مارکیٹ بھائی چوک لاہور
- ناشر ————— جنجوعہ فرنیچر مارٹ چوک ٹاہلی منوہری راولپنڈی کینٹ

فہرست

صفحہ	عنوان	نمبر شمار	صفحہ	عنوان	نمبر شمار
۳۸	قربانی	۱۸	۱	اندر دنی سرورق	۱
۴۲	فرمانِ خدائی	۱۹	۲	بسم اللہ شریف	۲
۴۲	انتخابِ جگہ	۲۰	۳	انتساب	۳
۴۵	جگہ ہموار	۲۱	۴	آئینہ	۴
۴۸	پیارا پختہ	۲۲	۵	فہرست مضامین	۵
۵۰	مقامِ ابراہیمؑ	۲۳	۱۰	آرا	۶
۵۱	نیاری کعبہ	۲۴	۲۱	حمد	۷
۵۲	دعا بنی اللہؑ	۲۵	۲۲	شانِ نبوت	۸
۵۲	پہلی بنیاد	۲۶	۲۴	اصحابِ رسولؐ	۹
۵۲	تعمیرِ ابراہیمؑ	۲۷	۲۶	پرہیزِ بندگی	۱۰
۵۷	زیارتِ کعبہ	۲۸	۲۷	ابراہیم خلیل اللہؑ	۱۱
۵۸	آوازِ نبیؐ	۲۹	۲۸	نام اللہ تعالیٰ	۱۲
۶۰	غلافِ کعبہ	۳۰	۲۹	واقعہ تاریخی	۱۳
۶۵	فیکٹری غلافِ کعبہ	۳۱	۳۰	قربان گاہ	۱۴
۷۱	یعنی حاکمِ ابرہہ	۳۲	۳۴	پہلا مرحلہ قربانی	۱۵
۷۲	برہہ آزادہ	۳۳	۳۶	جبرائیلؑ امین	۱۶
۷۵	مکے و حق جاسوسی	۳۴		رحمتوں والی ساعت ۳۷	۱۷

۱۱۶	غارِ ثور و فتحِ ربی	۵۶	۷۶	بہمنی لشکر	۳۵
۱۱۷	سُپتے ڈنگیاں	۵۷	۷۷	اونٹوں پر قبضہ	۳۶
۱۲۰	سراقہ پہلوان نے تعاقب کرنا	۵۸	۷۸	حضرت عبدالمطلب	۳۷
۱۲۱	سراقہ دی خلاصی	۵۹	۷۹	ابوہ دی بُری نیت	۳۸
۱۲۲	سرکارِ دا معجزہ	۶۰	۸۰	رتبہ مکہ دا جواب	۳۹
۱۲۳	بچھڑا بکری اُدھ جا رہا ہونا	۶۱	۸۱	منصوبہ گھیرا او مکہ	۴۰
۱۲۶	ان جاتا راستہ	۶۲	۸۳	منہدم کعبہ دی ذمہ داری	۴۱
۱۲۷	قبلا و فتح آمد	۶۳	۸۵	ہر کم دیاں ذمہ داریاں	۴۲
۱۲۹	مدینے و فتح استقبال	۶۴	۸۶	حملہ	۴۳
	درد و سلام	۶۵	۸۷	کعبے والے دی فوج	۴۴
۱۳۲	وادی بطحا	۶۶	۸۸	کعبہ سلامت	۴۵
۱۳۵	بنو نجار دیاں بچیاں نے	۶۷	۹۲	رحمۃ اللعالمینؐ اظہور	۴۶
	ترانے پڑھنے		۹۳	کعبے و فتح بُت	۴۷
	حضرت ابوایوب انصاریؓ	۶۸	۹۵	تبلیغ	۴۸
۱۳۷	دے مقدر جاگے		۹۷	کافراں دی میٹنگ	۴۹
۱۳۹	مسجد نبویؐ دی تعمیر	۶۹	۱۰۳	شعب ابو طالب	۵۰
	عام ہجرت مدینہ	۷۰	۱۰۵	مدینے دا وفد	۵۱
۱۴۲	انصار دا ایشار	۷۱	۱۰۸	دالہ دارالندوہ چ مشورے	۵۲
۱۴۵	جنگ بدر	۷۲	۱۱۱	حصنہ کریم دے آل دوالے گھیرا	۵۳
۱۴۶	مجاہداں دی تعداد	۷۳	۱۱۲	ہجرت دا حکم	۵۴
۱۴۷	جنگ دی تیاری	۷۴	۱۱۴	غارِ ثور و فتح	۵۵

۱۸۶	غازی مرد	۹۵	۱۵۱	مسلمانان دی فتح	۷۵
۱۸۷	شہزادہ	۹۶	۱۵۲	شہیدان دی نماز جنازہ	۷۶
۱۸۹	مکے والیاں نون فکر	۱۰۰	۱۵۳	جنگ اُحد دی تیاری	۷۷
۱۹۰	برکار دد عالم دی کجی	۱۰۱	۱۵۴	شکر دی آمد	۷۸
۱۹۰	فتح آمد	۱۰۱	۱۵۴	ڈنڈ مبارک شہید پونا	۷۹
۱۹۳	عام معافیاں	۱۰۲	۱۶۱	کافران نون شکست	۸۰
۱۹۷	فتح مکہ	۱۰۳	۱۶۳	مدینے دی سلامتی دیل داں	۸۱
۲۰۲	کرہ صفا	۱۰۴	۱۶۴	دربار محمدی	۸۲
۲۰۳	احرام اتا رتاء منی	۱۰۵	۱۶۵	اسلام دی دعوت	۸۳
۲۰۵	تے عرفات دل روانگی	۱۰۶	۱۶۸	اسلامی دور	۸۴
۲۰۵	خطبہ مبارک	۱۰۶	۱۶۸	مدینے دی خوشحالی	۸۵
۲۰۸	خطبہ حجۃ المبارک	۱۰۸	۱۷۱	عمرے دی نیت	۸۶
۲۱۱	(حجۃ الوداع)	۱۰۸	۱۷۱	مکے والیاں نون توشہ	۸۷
۲۱۱	عظمت کعبہ	۱۰۸	۱۷۱	مکے والیاں دی خدمت	۸۸
۲۱۱	تمت بالخیر	۱۰۹	۱۷۸	عثمان غنی بنی ہاشمی دی شہادت	۸۹
۲۱۲	عظمت کعبہ	۱۱۰		دی افواہ	
	ازقم خوشنودہ بیگم		۱۷۹	بیت الرضوان	۹۰
	ایڈیٹر صاحب نے خوشنودہ		۱۸۰	عثمان غنی اپر تانا	۹۱
	لاہور		۱۸۲	عمرہ کرن و فتح مایوسی	۹۲
			۱۸۳	حصنوردی کچہری	۹۳
			۱۸۴	دین دی تبلیغ	۹۴

عرضِ مُصنّف

در اصل میرا ولولہ شوق مجھے جادۂ راہ میں کٹان
کٹان لئے منزلِ مقصود کی جانب رواں دواں ہے۔ علمی
کم مائیگی قدم قدم پر آڑے آئی۔ مگر ناقہ شوق نے
مجھے سفر جاری رکھنے پر مجبور رکھا۔

یہ چند لفظوں اور چند اوراق کا نذرانہ ہی تو ہے
جسے میں قارئین کی خدمت میں پیش کرنے کی جسارت
کو رہا ہوں۔

عظمتِ کعبہ کے موضوع پر میرا کتابچہ گو سادہ اسلوب
میں ہے۔ اور میں اپنی اس شاعری کو وہ رنگ دیو اور
زیب و زینت سے مزین نہ کر سکا۔ کہ میرا طرزِ تخریر انتہائی
سادہ ہے۔

کوشش کی گئی ہے۔ کہ ان طویل واقعات کو چند
مصرعوں میں سمو دوں۔ اور اُسے شاعری کی آٹھ میں آپ تک

پہنچا دوں۔ اگر کوئی لفظی یا تاریخی غلطی نظر آئے۔ تو مجھے
اطلاع دیجئے گا۔ تاکہ دوسرے ایڈیشن میں اس کی اصلاح
کر سکوں۔

منتظر جواب

حاجی محمد افسانہ جموعہ برہمیا
جموعہ فرنیچر مارٹ، چوک ٹاہلی موہری
راولپنڈی کینیٹ

جو اپنے فعل سے ہمیشہ شعراں و پویندا

تحریر: خالد ہوتوال

عشق کا جذبہ انسان کو ہر وقت بیدار اور متحرک رکھتا ہے۔
خوش قسمت ہیں۔ وہ لوگ جو عشق حقیقی کی نعمت سے مالا مال ہیں
احکام الہی کی پابندی اور عشق نبی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کی
حقیقی دولت بہت کم خوش نصیبوں کو میسر ہوتی ہے۔ جو لوگ
اس روش اور راستے پر چل نکلتے ہیں۔ پھر وہ دنیاوی فخر و غرور
اور تکبر کو اپنے قریب بھی بھٹکنے نہیں دیتے۔
”عظمت کعبہ کے خالق محمد افسر جنوید کو بھی اللہ تعالیٰ نے
ان ہی نعمتوں سے نوازا کہ دنیا میں بھیجا ہے۔ بچپن سے لے کر بڑھاپے تک
ساری زندگی موصوف نے رزقِ حلال اور صدقِ مقال کو اپنا اور ہٹنا
بھیونا بنائے رکھا۔ گردشِ زمانہ کی سختیاں اور احباب کی ریشہ دو دنیا
بھی انہیں کبھی شرائطِ مستقیم سے پھسلنے پر مجبور نہ کر سکیں۔
شاعری میں بھی انہوں نے لب و رخسار کا تذکرہ کرتے، گل و عین
کے افسانوں کو چھرنے اور طاؤس و رباب کے میوان میں وہ آرمائی
کی بجائے اللہ اور اس کے رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کو ہی یاد کیا ہے
اس وجہ سے ہی وہ دنیا میں خوش اور مطمئن ہیں۔ اور انشاء اللہ

آخرت میں بھی شاداں و فرحاں ہوں گے۔

شعر و ادب کا ذوق رکھنے والے قارئین اور اساتذہ فن افسر جموعہ کے کلام میں علم عروض کی فنی موشگافیوں کو نظر انداز کرتے ہوئے ان کے کلام میں جذبے اور خلوص کی سچائی دیکھیں۔ عقیدت اور محبت کو پیش نظر رکھیں۔ دراصل وہ ایک ایسے مسافر ہیں۔ جنہیں منزل پر پہنچنے کی جلدی ہے۔ اس لئے انہوں نے انتہائی ضروری سادہ و سادمان کے بغیر ہی اپنے سفر کا آغاز کر دیا ہے۔ شاید انہیں آتش کے اس شعر پر کامل یقین ہے۔

سفر ہے شرط مسافر نواز بہتیرے

ہزار ہا شجر سایہ دار راہ میں ہے

محمد افسر جموعہ اس لحاظ سے خوش قسمت ہیں کہ انہیں وطن عزیز کے ممتاز شاعر، ادیب، مورخ اور مفسر قرآن فقیر انصاری ٹیپو پوری کی سرپرستی حاصل ہے۔ علم و ادب کے چراغ کو اپنے خونِ جگر سے روشن رکھنے والے اس فقیر نے دریائے راوی کی موجوں کی طرح اپنے پرانے سب کو مستفید کیا ہے۔ اور کبھی بھلنے سے کام نہیں لیا۔ مصروفیت کا بہانہ نہیں بنایا۔

محمد افسر جموعہ نے انتہائی سادہ، آسان، عام فہم اور سہلی ممتنع کی زبان میں اپنے گلہائے عقیدت کو صفحہ قرطاس کی زینت بنایا ہے۔ پنجابی زبان کی مہٹھاس اور افسر جموعہ کی عقیدت نے اس مجموعے کو جو انوکھا رنگ اور روپ بخشا ہے۔ اسی نے

اثر انصاری سے یہ شعر کہلوایا ہے۔

۵

ج - جو اہر لعل نے ہیرے شعر اور دوح پر وندا
عشق نبی دوح نعتاں لکھدا ہجر فراقوں رونا
شعری مجموعہ "عظمت کعبہ" میں مختلف عنوانات کے تحت
تاریخی واقعات کو پیش کر کے موضوع کے ساتھ بھرپور انصاف
کرنے کی کوشش کی گئی ہے۔ ہر مقام پر عاجزی اور انکساری
کے ساتھ ماضی کے واقعات کو نمایاں کیا گیا ہے۔ بلاشبہ یہ انداز نگارش
ایک سچے اور کھرے مسلمان ہی کا شیوہ ہو سکتا ہے۔

۵

ع - عقیدت ڈلکاں مارے اک اک اکھر اندر
حاجی محمد افسر مجموعہ ہے درویش قلند

خالد بھونڈال

چوک ٹاہلی موہری، راولپنڈی کینیڈا

فون ۰۵۱ / ۵۵۱۳۰۸۳

۰۳۰۰ / ۵۵۶۱۸۴۰

عظمتِ کعبہ

ع

عقل دی اوج اڈاری لا کے ایہہ شاہکار بتایا
جذ بے نیک عقیدت سدھراں روپ کتاب دا پایا

ظ

ظلمت دی کہانی دسی جد سن بے حیائیاں
سیٹیاں مار کے ننگے لوکی کر دے حج ادائیاں

م

محمد سرورہ آ کے شرک نوں پھنڈ نسیا
لات منات تے عزی کو لوں کعبہ صاف کرایا

ت

تاریخ کعبے دی دسی شہراں وچ پروکے
نالے سیرت بنی؟ دی دسی عاجز نبواں ہوکے

ک

کہ رت کڈھ کے دل تھیں سو ہنا قلم چلایا
ہے سادہ اسلوب ایہہ مہا توں سوہنی طراں بنجایا

ع

عقیدت دُلکاں مارے اک اک اکھر اند
حاجی محمد افسر ججوزہ ہے درویش قلندر

ب

بڑا اس فیض ہے پایا گولڑوسی در باروں
لکھیاں کئی کتاباں ایہہ ایس سحادت پاروں

لا

ہر دم رب دی رحمت ہووے ابدی عزت پاوے
اثر فقیر دعائیں دیندا پنڈی لوزں چمکاوے

نوٹ : ہر شعر دا پہلا اکھر جوڑو۔ تاں کتاب دا ناں "عظمت کعبہ"
بن دااے۔ حروفِ تہجی شجراں نال ملا کے پڑھو۔

فقیر اثر انصاری فیض پوری

منظوم رائے

حاجی محمد افسر جنجوعہ لکھی کتاب — نرائی
جاپے ادہناں سوہنے سانچے اندر ہے ایہہ ڈھالی

ہے سادہ اسلوب ایہناں دا پتر مُکمل جاپے
وڈی بحر دے شہراں اندر ذکر سنا گیا آپے

کجے دی کہانی لکھ کے افسر نے چھپوائی
اللہ کرے قبول ایہہ جذبہ کیتی خریج کمائی

وہیہ ٹیہہ سولان سائز دے اندر ہر پٹا لایا
کار پتھر کاتب نے لکھ کے اپنا کم چلایا

وتح لہور دے سنج بن کے ایہہ پنڈی اندر آئی
حاجی محمد افسر صاحب نال پیار ورتائی

سوہنا ٹائٹیل ایس کتاب دے من دتے تائیں بھاو
مولا اپنے کرم دی بارش افسر تے وسادے

چھیکڑ عمر سے ہمت کر کے عجزوں قلم چلاوے
اپنے بول، بھینوں نعرہ کے دولت شوقوں پیا چھپو اور

میں وی تک مسودہ ایہدا نیک دعا سے کہیتی
عظمت کعبہ ہے سرناواں دسی جو جو زبانی

اللہ کرے ایہہ حاجی صاحب لمی عمر پاورے
ایسے طراں اساڈ سے اندر علم ادب ورتاوے

ایہہ دُنیا دِن چار دیہاڑے آخرا ایہتوں جانا
دُنیا اُتے نام رہوے گا ایہہ کتاب بہانہ

پروفیسر ناصر محمد خان
گورنمنٹ ایم اے او کالج لاہور

حاجی محمد افسر جنجوعہ راہبیا دی پنجاہی شاعری

اک ذریعے نال حاجی محمد افسر جنجوعہ راہبیا آف
راولپنڈی دی کتاب عظمت کعبہ دا قلمی مسودہ دیکھن دا
موقعہ ملیا۔

ورق گردانی کرن دے بعد مبینوں واضح ہو یا۔ کہ حاجی
صاحب اُتے اسلامی رنگن دی اُن مِٹ چھاپا اے
ایہہ اسلامی رنگ اوہناں لوناں کچھ تے خاندانی وراثت
وِجھ ملیا تے کچھ اسلامی ماحول پاروں۔

تے اصل تے مکرکی بات ایہہ ہے۔ کہ خدا دی عطا
وہدان اے۔ پیر و مرشد دی محبت تے دعا اے۔

حاجی صاحب دی شاعری وِجھ اوہناں دا اپنے رب اُتے
نال گوہر اپیار، سرور کائنات بنی آخر الزمان نال
سچا عشق تے اسلامی قدراں نال بے پناہ عقیدت اے۔

آپ ایک سچے مسلمان ہیں۔ جنہاں دے دل و توح
پارسائی تے نیکیاں داٹھاٹھاں ماردا سمندراے۔
حاجی صاحب دی شاعری و توح وی ایسے پیسے وصف
دا اظہار اے۔

گو جنجوعہ صاحب دی شاعری بڑی سادہ تے فنی
محاسناں نالی مرصیح نہیں۔ بے ساختگی اے۔ تے
کتے کتے وزن دی رہتی ماسٹر واپرھ گھاٹ اے۔ پر
ایہناں دے سادہ شعراں دے پچھے بڑے پاکیزہ جذبے
نظر آوندے نہیں۔

اللہ پاک اپنے محبوب صلح دے صدقے و توح ایہناں
دا ایہہ جذبہ قبول کرے تے ایہہ کتاب لائبریریاں دی
ذمیت بنی رہوے۔ ایہناں دی شاعری و توح کتے کتے
ہتہ کو تے اردو اکھراں دی آمیزش اے۔ جیہڑی پڑھن
والے نوں نوں چاشنی دیندے اے۔

سیدہ ناصیہ نقوی
محلہ خاکی شاہ موٹر کھنڈا، تحصیل ننکانہ صاحب
صلح شیخوپورہ، پنجاب

تاریخی شواہد

خانہ کعبہ کی تاریخ پر بہت سی کتب اور مضامین لکھے جا چکے ہیں۔ تمام علمائے دنیا کا اتفاق ہے۔ کہ خانہ کعبہ سب سے پہلا معبد ہے۔ دنیا کے وسط میں اور عرشِ عظیم کے سایہ میں ہے۔

اس کی بنیاد ملائکہ قدس نے رکھی۔ اور طواف کرتے رہے۔ حتیٰ کہ ہر ذی جان نے یہاں حاضر کیا دینے کو عین سعادت سمجھا۔ جن و بشر نے یہاں طواف کئے۔

اس کی حضرت آدمؑ، حضرت ابراہیمؑ، حضرت اسمعیلؑ سرور کائناتؑ اور مسلمان فرماں رواؤں نے اپنے اپنے ادوار میں تہمیر و توسیع فرمائی۔ وادیِ مکہ اور کربہ ذوالحجہ کے دامن میں یہ اللہ کا گھر سب سے پہلا گھر ہے۔ جس کے بارے میں ایک شاعر نے اپنی شاعری اس طرح حوالہ دیا ہے

دنیا کے بتکدوں میں پہلا یہ گھر خدا کا

ہم پاسباں ہیں اس کے یہ پاسباں ہمارا

حاجی محمد افسر ججنوعہ نے داستان کعبہ پنجابی شاعری میں
 بیان کی ہے۔ کتاب کا آخری حصہ سرور کائنات کی حیات
 طیبہ کے بارے میں ہے۔ اس حسین و جمیل کتابچہ کی اشاعت
 لاہور سے ہوئی ہے۔ اور اسے سیٹھ آدم جی عبداللہ بمبئی والے
 تاجر کتب نو لکھا بازار لاہور نے چھپوا کر لائبریریوں
 کی زرینت بنایا ہے۔

حاجی محمد افسر ججنوعہ راہبیا سے گو غائبانہ تعارف ہے
 مگر ان کی اسلامی محبت کو دیکھ کر بار بار ملنے کو جی
 چاہتا ہے۔

پروفیسر نور محمد عابد
 گورنمنٹ ٹیکنیکل ٹریننگ کالج شرقیہ شریف

۲۱
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

حد

رحمتاں والیا سچیا سبایاں ہو جائے رحمت تیری
اتنی سچی رحمت کر دے مشکل ہے نہ میری

جاری رہندی ہے رحمت تیری وح زما نے سارے
حشر نشتر تک جاری رہیں خزانے ایہہ پیارے

اس رحمت دا ہو جائے راہیا ایہہ بھی اک پھیرا
میر کی ایہہ امید ہے پکی ہو جاسی کم مسیہرا

اللہ پاک اپنی رحمت کر کے آپ سبب بناوے
کوئی مُشکل رہوے نہ باقی سبب توں دور ہٹاوے

میر دل دی خواہش ہے راہیا ایہہ ہی بہت پرانی
اک قطرہ مل جائے رحمت ہو جائے دور حیرانی

در تیرے تے رکھیاں یا اللہ پکیاں ایہہ امیدیں
میرے عیبیاں تے پئے جان پردے چنگیاں نال تاکیڈاں

شانِ نبوت

سچا نبی محبوب ہے تیرا اچھیاں شانوں والا
نام اللہ دا روشن کر کے کیتا خوب اچالا

خاتمِ انبیاء دا درجہ دے کے بھیجا حق تعالیٰ
امامِ انبیاء دی ملی سعادت سب نبیاں توں اعلیٰ

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ تُوں تال زبان پیاری
اللہ تُوں روشن کر کے دُنیا خوب سنواری

سب تُوں پڑھاوں رسول اللہ دے ایہہ ہی سبق پیارا
پوری دُنیا وِتھ جو ہے روشن نور اللہ دا سارا

بھجج درود پاک بتی پر راہیا تُوں لکھ واری
نال کرم دے سنور جائے گی تیری اگلی زندگی ساری

81184

پنج تن پاک

آل نبیؐ کی بہت پیاری روشن چہریاں والے
دوست نبیؐ دے سوار پیارے دین دے رکھوالے

علم دا دروازہ علیؑ ہے دُسیا نبیؐ پیارے
بہت ذہین پابند شرع دے نیکے وڈے سارے

جنت خاتون نبیؐ کی بیٹی پاک طبیعت والی
پاک تے طیب دو شہزادے حسنؑ حسینؑ مثالی

پنج تن پاک ادباں والے نام بہت پیارے
اس دنیا وچ خاص نمایاں ایہہ مثالی سارے

علم شرع پر حاوی سارے سب نوں علم سکھاؤ
سچے نیکو کار ایہہ راہیا سب نوں نیک بتاؤں

اصحاب رسول

چار اصحاب رسول اللہ دے عقیدت مند پیارے
سب توں اعلیٰ درجیاں والے روشن سب ستارے

نام اللہ دا روشن کردے ساری وح خدائی
پکے خوب ارادیاں والے ہوں نہ دین کوتاہی

پہلا اصحاب پاک نبیؐ دا ابو بکر صدیقؓ پیارا
پر واہ نہ کیتی جان اپنی دی گھربا چھوڑ یا سارا

عمر خطابؓ اصحاب ہے دوجا تجربہ کار مثالی
عمل کرن فرمان نبیؐ پر طرح ادب دی ڈالی

ترجما اصحاب عثمان غنیؓ ہے جو ہے بہت سنجیدہ
ذوالنورین دا درجہ پایا ایہ داماد بنی دا

شیر خدا اصحاب ہے جو تھا علیؓ نام پیارا
علم شرع دے پورے واقف جانے عالم سارا

تلوار اللہ دی ثابت ہوئے جتنے وی شامل ہوئے
سامنے ایہناں دے ٹھہر نہ سکے جو مقابل آن کھلے

ہر فتح و فتح شامل ملدا نام علیؓ دا پیارا
شیر خدا دا درجہ دیوے علیؓ نون لشکر سارا

ایہہ چارہ اصحاب بنی دے پیارے اعلیٰ درجات والے
خدمت گار پاک بنی دے روشن خاص ستارے

خدمت پاک بنی دے سوہنی نال صفائی
اللہ پاک نے عزت دتی ویکھے سب خدائی

سب دنیا و فتح روشن کیتا نام اللہ دا پیارا
مدینہ بن گیا مرکز راہبیا و فتح عرب عجم ہے سارا

پُر اسرار بندے

پیارے بندے اللہ پاک سے کئی دُنیا و پُرح آئے
رضنا اللہ پر قائل ہو کے سوہنے عمل کمائے

اشارہ سمجھ کے حکم اللہ دا کر دے فرماں برداری
جلدی کرن تعہیل حکم دی دے کے جان پیاری

کسے چیز دی خواہش نہ رکھن پیارے بندے رب دے
اپنی جانناں دے نذرانے دیون بن کے ضامن سب دے

بھاویں تپیش ریت دی ہووے یا سورج جوش دکھاوے
ایہ بندہ رکھ کے توکل رب دی جان دی بازی لاوے

ابراہیم خلیل اللہ

کئی زمانے پہلاں ایٹھے حکم ہو یا اک جباری
سچا واقعہ نبیؑ دا سن کے حیران ہے دنیا ساری

وِج دنیا دے ابراہیم نبی نے ایسا عمل کسایا
ایہہ عمل کوئی نہ سکیا جو دنیا وِج آیا

نہ کسے توں حکم ایہہ ملیا گزرے کئی زمانے
نہ ہے اتنی سوچ کسے دی آکھن لوک سیانے

جیٹرا عمل ابراہیم نبی نے کر کے دسیا اک واری
ایہہ عمل کسے توں ہونہ سکیا دیکھے خلقت ساری

ابراہیم نبی نے ڈیرہ لایا پہاڑی اندر آکے
اک بیوی تے پیارا بیٹا اپنے پاس بٹھا کے

پہاڑی اندر ابراہیم پیغمبر پہلا قدم جو دھریا
سوہنے سچے نال عقیدے نام اللہ دا پڑھیا

۲۸ نام اللہ تعالیٰ

ایہہ سنت ابراہیم نبی دی مومن کر دے پوری
جو اس وادی اندر آدے پڑھسی ایہہ ضروری

پڑھدے رہیں حمد اللہ دی ایہہ ہی مومن سارے
نال خوشی دے پڑھسن آکے سب اللہ دے پیارے

لبیک لبیک دیاں آون آوازیاں سوہتیاں نال زبانان
سارے مومن ظاہر کر دے اللہ پاک دیاں شانان

حاضر ہاں میں حاضر اللہ تیرا حمد پکاراں
اتنی اعلیٰ حمد ہے تیرا نہ آوے وچ شماراں

ہر نعمت توں دیویں اللہ ملک ہے تیرا سارا
لا شریک تے واحد مالک سب دا پالہنہارا

واقعہ تاریخی

ابراہیمؑ نبی دا تاریخی واقعہ سچا نظری آیا
کیسے پُر اسرار ایہ تیرے بندے سچے پاک خدایا

اس نبیؑ دا اک فرزند پیارا سوہنی صورت والا
حکیم طبع تے سچا صابر اللہ دا مُستوالا

ماں اپنی دا پیارا بیٹا مٹھیاں نال زبانان
ماں دا دل راضی رکھدا چنگیاں نال دھیاناں

سوہنی صورت زبان پیاری سوہنا نام پیارا
خوش اخلاق تے بہت پیارا ماں دی اکھ دا تارا

نال پیار دے باپ دی تیکے سوہنی شکل پیاری
خوش طبع تے پیارا بیٹا ایہ دولت ساری

اللہ پاک دی کرن عبادت سوہنی نال صفائی
دن رات گزارن وچ عبادت ذرا نہ کرن کوتاہی

تحلیل اللہ نوں خواب دے اندر ملیا اک اشارہ
قربان کرو نام اللہ دے جو ہے بہت پیارا

نبی اللہ نے سوچیا دل وچ ایہ ہے حکم ربانا
عمل کرنا ہے حکم مطابق ذرا نہیں گھبرانا

میری پیاری چیز ہے کپڑی کرن سوتھ و چارواں
نام اللہ دے قربان کر ساں سوہنیاں نال پیاراں

نہ کوئی مال خزانہ ایٹھے نہ کوئی چیز پیاری
حکیم اللہ دے مطابق دیواں کر کے خوب تیاری

میرے سوا اک بیوی ایٹھے اک فرزند پیارا
ایہ ساری پونجی میری ایہ ہے کنبہ سارا

پیارا ہے ایہ بیٹا میرا دیواں ایہ قسربانی
حکیم اللہ دا پورا کر کے پڑھاں میں حمد زبانی

سچے دل نال منیا میں نے محکم اللہ دا پیارا
کراں قربان محکم مطابق بیٹا ایہ سہارا

پاس بٹھا کے فرزند اپنے نون دسی حقیقت پوری
ایہ اشارہ ہے رب دی طرفوں جو ہے بہت عزوری

خواب اندر اشارہ ملیا ایہ ہے محکم ربانا
ایسی پیاری قربانی دیواں رکھے یاد زمانہ

میرا پیارا توں ہی بیٹا میرے دل دا حسابی
محکم مطابق رب سچے دی تیری دیواں قربانی

توں دی محکم اللہ دا من کے نہ کرنا کوئی بہانہ
سچا اللہ میرا راضی ہو سی دسی پاک سزانہ

رحمت اللہ دی حدوں باہر آپ سبب بناوے
موت حیات دا مالک اللہ سچے حکم سناوے

سارے مخفی راز جو پیارے اللہ پاک ہی جانے
قدرت اپنی ظاہر کردا کیسے نہ کیسے بہانے

بتاں حکم اللہ دے موت دی ہمت نہ پائے
اک ذرہ برابر دیر نہ لگدی جو حکم مل جائے

پیارا بیٹا پاس بٹھا کے ارادہ ظاہر کیتا
ساتھ ملا کے طرف منی دے ٹوریا چپ چپیتا

گلاں کر دے باپ تے بیٹا سچے نال عقیدے
مناسب جگہ منی وچ ٹورن دونوں نال خوشی دے

قُرْبَانِ گَاہ

چنگی جگہ مناسب تک کے نال تسلی پوری
نال توکل اللہ پاک دی حفاظت بہت ضروری

بنیٰ کہیا ایہہ جگہ ہے چنگی ایہہ پسند ہے میری
اللہ پاک نون حاضر کر کے کراں قربانی تیری

نال خوشی دے دے دے بیٹا جان دا نذرانہ
اللہ پاک عطا کرے گا رحمت دا خاص نذرانہ

لحزت جگہ نے عرض سنائی حاضر جان ہے میری
حکم مطابق عمل کماؤ ذرا نہ لاؤ دیری

نال خوشی دے منیا میں نے ایہہ فرمان پیارا
سوچ سمجھ کے کیتی حاضر جان تے تن من سارا

پہلا مرحلہ قربانی

ابراہیمؑ نبی دی ایہہ قربانی بہت ہی عظمت والی
بہت ہی اعلیٰ ایہہ قربانی دُنیا وِج مِثالی

ہتھیں اپنے پیارے بیٹا اوپر زمین لٹایا
حاضر ہے میری ایہہ قربانی کر منظور خدایا

رستی لے کے ہتھ پیر بندھے خوب تسلی کر کے
تیز کر دے چھری نوں جلدی پھرا تے رگڑ کے

اکھیاں اپنیاں تے پیٹی بدھی کر کے صاف ارادہ
گلا کٹیندا ویچھ نہ سکاں اپنے لختِ جگر دا

اُپر آسماناں ملائک نوری ویجھن ایہہ نظر ارادہ
اپنے ہتھیں ذبح کرے گا بیٹا اک پیارے

اس نبیؐ نے پہلی عسروۃ جان دی باز کی لائی
قوم ساری نے دشمن بن کے ڈاہڑی آگ مچائی

خلیل اللہؑ بڑوں آگ و توح سٹیا کسرت نہ چھوڑی کالی
صحیح سلامت آگ و توح پنج گئے رحمت نبیؐ دی آئی

کئی واری آزمائشیاں آئیاں جھلیاں نال خوشی دے
ثابت قدم رہے ہر واری سچے نال عقیدے

حَبْرَائِيلَ امِينٌ

اودھر حکم جبریلیؑ توں ملیا ذرا دیر نہ لاؤ
جنت و پھوس رگ دُنہ لے کے متی و تح پہنچاؤ

چھری چلن و تح دیر نہ کوئی کر لوؤ خوب سنبھالا
فرزند نبیؐ دے صدقے پہنچاؤ دُنہ جنت والا

ابراہیمؑ بنی نے ذبح کرن دا کیتا حید ارادہ
چھری پکڑی ہمتہ و تح یگی لے کے نام اللہ دا

چھری چلاون نبیؑ اللہ دے گلا نہ کٹیا جاوے
چھری گلا کٹیندی ناہیں نبیؑ پیا زور لگاوے

رحمتان فی ساعت

اوتھے گلا چھری نہ کٹے اوتھے آگ نہ ساڑے
سچے اللہ دی سچی رحمت دیکھی دن دیہاڑے

قدرت اپنی ظاہر کر دیا سچا حق تعالیٰ
ہر مشکل پر قادر اللہ بڑیاں رحمتاں والا

اک جنتی دُنْبہ حاضر کیتا آکے ملائک نوربی
ذبح کرو یا بنی اللہ اک دُنْبہ ایہہ ضروری

بیچ گیا فرزند نبیؐ دا محکم نال ربانے
ایہہ قربانی مشہور ہو گئی گزرے کئی زمانے

قربانی

ذبح کیتا ابراہیمؑ بنی نے اک دُنبہ جنت والا
ایہ سنت بتی دی پوری ہندی دیوے ہمت تھی تھالی

ذبح منی دے قربانی دیوں جا کے حاجی سارے
سنت بتی دی قربانی دیوں مومن لوک پیارے

دُنبہ یا بکرا قربانی حاجی کر دے نال خوشی دے
جو جگہ پسند فرمائی بنی نے نال عقیدے

اس ہی جگہ دین قربانی جہا جہا سب حاجی
یاد بنی دی تازہ کر دے رب لوں کر کے راضی

جو جانور پسند آجاوے خرید لین اوہ حبلی دی
پاس کھلو ذبح کراون دیر نہ لاون پیل دی

گوشت پوست سب چھوڑن اوتھے جلدی کعبے جانا
طواف زیارت بہت ضروری واپس منیٰ و تہ آمنا

سب حاجیاں دی ہو گئی اوتھے ایہہ قربانی پوری
نال عقیدے دین قربانی سمجھ کے بہت ضروری

جو لوگ قربانی دیوں اپنے و تہ گھرا لے دے
سنت نبیٰ دی پوری کر دے سچے نال عقیدے

قربانی دیوں پاک محمد و یحییٰ کے شان خدائی
اک قربانی اُمت دی طرفوں سچے محبوب الہی

اس قربانی دا پاک محمد حکم ایہہ فرمایا
بعد نماز عید پڑھن دے وقت قربانی آیا

ذبح کرو نام اللہ دے جا بوز قربانی والا
ایہہ ہے سنت ابراہیم بنی دی کر کے خوب سنبھالا

گوشت دے تہ جھتے کر لو چینی نال خوشی دے
رہ اللہ اک حصہ دے دیو سوہنے نال عقیدے

اک حصّہ گوشت دا اپنے قبیلے وچ پہنچاؤ
تیسرا حصّہ تال خوشی دے اپنے گھر وچ کھاؤ

اللہ پاک راضی ہوسی رحمت کرسی پیاری
ابراہیم نبی دی پوری ہوسی سنت ایہہ پیاری

نام محمدؐ قربانی دیون عاشق پاک نبیؐ دے
نال محبت دین قربانی سوہنے سچے نال عقیدے

سب دی کر منظور یا اللہ ایہہ پیاری قربانی
سب پر اپنی رحمت کر دے ہو جائے دور تیرانی

بڑیاں رحمتاں والا ہے راہیا سچا تیرا اللہ
سارے تیرے اوگن کجسی جد آسی اوہ مرحلہ

اپنے اس محبوب دے صدقے اوگن کجسی تیرے
بڑیاں عملاں تے پردے پاسی ہوسن دور اندھیرے

میرا چنگا عمل نہ کوئی فخر کراں میں کسدا
تیری پیاری رحمت والا اک سہارا دسدا

تیری رحمت سچی اللہ سب پر پردے پاوے
میرے جیہا جو بے عملا در تیرے پر آوے

بہت پاکیزہ نام ہے تیرا بڑیاں رحمتاں والا
جاری رہندی رحمت تیری کر دی خوب سنبھالا

آپ اللہ ہے مالک راہبیا ہر بندہ ایسے جانے
ہر بندے پر نظر ہے اُس کی کہندے لوگ سب جانے

ہر بندے توں کم ہے لیندا بہت دے کے پوری
سچے بندے راضی ہو کے کر دے کم ضروری

آخر عروج خلیل اللہ نون ملیا حکم ربانا
اللہ پاک نے طاقت دتی چنگیاں وانگ جواناں

جس نون چاہے طاقت دیندا ذرا نہ لگدی دیری
عطا کر دیندا ذہانت اتنی دے کے سمجھ اچیری

جس کم دی خبر نہ ہوتے عطا کر دیندا اللہ
کوئی رکاوٹ ہوتے نہ پیدا ہو جائے کم سکھلا

فرمانِ حدی

اللہ پاک نے جاری کیتا اک فرمان پیارا
ابراہیم بنی لڈوں جلد پہنچا و ایہ پیغام ہمارا

جبرائیل پیغام لیا یا ہے قاصد جو پُرانا
ذرا زبیر زبیر ہوں نہ دیندا ایہ امین سیانا

حکم اللہ دالے کے آیا ایہ ملائک نوری
آکے ابراہیم بنی لڈوں پہنچا یا پیغام ضروری

کوئی جگہ ہوا کر کے اک گھر بناؤ پیارا
سوہنا سحر اک گھر بنا رب دالے کے ہمارا

سن کے حکم بنی اللہ نے کیتا جلد ارادہ
کیہڑی جگہ تعمیر ہووے گا سوہنا گھر اللہ دا

چل پیئے نبی اللہؐ دے لے کے اک اسواری
جلد ہی جا کے تلاش کراں میں چنگی جگہ پیاری

جیتھے حکم اللہ دا ہووے او تھے گھر بناواں
طاقت دیوے گا آپ ہی اللہ میں کیوں گھبراواں

نہ کوئی جگہ پسند آوے نہ کوئی حکم رہانا
سفر برابر جاری رکھیا چنگیاں نال دھیانا

انتخاب جگہ

آخر اس جگہ جا پہنچے جو سی منظوری والی
ایسے آکے ابراہیم بنی دی بیٹھ گئی اسواری

ایہ جگہ ہے منظوری والی جلدی کراں تیاری
اس جگہ اک گھر بناواں جو دیکھے خلقت ساری

جو جگہ پسند اللہ نوں ایہ پسند ہے میری
راضی ہو سی میرا اللہ میں کیوں لاواں دیری

ارادہ کیتا خلیل اللہ نے پکا اس جگہ دا
رکھ تو کل شروع کر دتا پڑھ کے نام اللہ دا

جگہ ہموار

صاف کر کے پہاڑیاں اندر جگہ اعلیٰ پہنچی
پتھر روڑے سے دور ہٹا کے دونوں مل کے سنگی

بیٹا اپنا ساتھ ملا کے اوہ ہی زمزم والا
دونوں مل کے تعمیر کرن گے گھر اک سب تھیں اعلیٰ

پڑھ کے نام اللہ وا پیارا جگہ صاف بناواں
ڈاڑھا کم ایہہ مشکل دسا پر ذرا نہ گھبراواں

اللہ اتنی طاقت دیوے گا ہو جاسی کم پورا
جاری رکھساں بہت کر کے نہ رہسی کم ادھورا

ابراہیم خلیل اللہ نے ایہہ نیت پکی کر کے
شروع کر دتا نال تسلی نام اللہ دا پڑھ کے

سب توں اعلیٰ بہت بڑا ہے میرا حق تعالیٰ
وڈا اُسدا گھر بناواں بڑیاں شانان والا

باپ تے بیٹا دونویں مل کے جگہ صاف بناون
سب وڈے چھوٹے پتھر ہٹاون ذرا نہ گھبراون

بہت ہی کھلی جگہ بنائی سو بہتی نال تسی
کرن ارادہ بنیاد بناون دا بن جائے جو سکھلی

وقت آیا بنیاداں والا بتی کیتا ایسہ ارادہ
سوچ سمجھ کے گھر بناواں سو بہنا بہت کٹادہ

پہلے آثار بنیاداں والے او تھے نظری آئے
ہوئی ہے تعمیر کوئی ایٹھے ایسہ ہی سمجھ وچ آئے

کئی صدیاں پہلے ایٹھے ہوئیاں کوئی تعمیراں
اس وقت دیاں دسدیاں او تھے چنگیاں ایہہ تصوریاں

ہمور ایٹھے آثار نہ دسے کوئی آبادیاں والا
اس دی بابت بہتر جانے آپ ہی حق تعالیٰ

ہُن ایتھے اک گھر بنا نا حکم نال اللہ دے
 بہت ہی بڑا تے بہت ہی سوہنا سچے نال ارادے

سارے دنیا دے مرکز اندر ایہہ گھر بناواں
 اللہ میرا راضی ہووے تے میں کیوں گھبراواں

پیارا پتھر

بنیاد بناون بنی اللہ دے اک پتھر نظری آیا
بہت ہی اعلیٰ بہت ہی سوہنا سوہنے رب بنایا

پتھر کے رکھیا بنی اللہ دے سوہنی شہر کی جانی
کوئی جوگہ چنگی بناواں اسدی حکم نال خدائی

شروع کیتی تعمیر اس گھر دی سچے بنی اللہ دے
بہت بڑا مضبوط گھر بناواں سچے نال ارادے

کچھ ناپ کے چاروں طرفوں بناون خوب دیواراں
نال تسلی پتھر جوڑن سوہنے اصلی دانگ معماراں

باپ تے بیٹا بنان دیواراں سوہنے نال عہدے
جھوٹے ڈڈے پتھر اٹھا دن مل کے نال خوشی دے

ابراہیم بنی تے اسمعیل بنی بناون گھر اللہ دے
کوئی وقت مزاج نہ کر دے پگا رکھن ارادہ

اوس زمین توں یاہر آئیاں نیکیاں ایہہ بنیا داں
اوس تعمیر وچ باپ تے بیٹا کرے خوب اُسداں

کوئی تکلیف ظاہر نہ کرے نہ تھکاوٹ کوئی
تا بعد ازیں خاص اللہ دی جو ہے نازل ہوئی

ایہہ دیواراں ذرا اچھیاں ہوئیاں ملیا حکم الہی
جنتی پتھر رکھو ایسے کر کے خوب صفائی

یک کونے تے پتھر رکھیا حکم مطابق رب دے
حجر اسود نام ہے اُسدا ایہہ عقیدے سب دے

مقامِ ابراہیمؑ

اک ہود پتھر ایسا ملیا جو تابعدار بنی ۴ دا
سب ارادے بنی ۴ دے منے ہو کے بہت سنجیدہ
اج تک

اج تک ہے قائم او تھے مقامِ ابراہیمؑ کہاوے
نال ادب دے زیارت کر دے جو کعبے ول جاوے

نرا ز دل دے منتن والا ایہ پتھر عنایت ہو یا
ارادے بنی ۴ دے ایہ پتھر سمجھے رحمتاں نال ہو یا

ایہ پتھر مددگار بنی ۴ دا کردا کم نرالا
اچھا اٹھاوے خلیل اللہ نوں اتنی طاقت والا

اس پتھر توں کم پئے لیندے سچے بنی ۴ پیارے
سارا وزن اٹھاوے ویلے اسنوں کرن اشارے

بنی اللہ نوں ایہ پتھر اٹھاوے پہنچے جگہ اُچیری
فرمانبردار بنی اللہ دا ذرا نہ لاوے دیرتی

تیار کی کعبہ

ادس پتھر پر قدم بنی دی ظاہر ہے نشانی
سب زیارت کرن اس پتھر دی ہووے دور حیرانی

ایہہ تعمیر ال کر دیاں ہویاں دیواراں ہوئیاں اچیاں
پڑھن نام اللہ سوہنا نال زبانان سچیاں

دو پیغمبر باپ تے بیٹا محنت کر دے پوری
ڈرا نہ گھراون دونویں ایہہ ہے کم ضروری

سوہنا گھر تیار ایہہ کیتا چنگا لمبا پوڑا
ہمت نال کوشش کیتی وقت نہ لگا مقوڑا

گھر بنا کے دونویں پیغمبر کرن اظہار خوشی دا
پڑھن شکرانے رب سچے دے رکھ کے خالص عقیدہ

دُعائی اللہ

مُنْجِنِ دُعَائِي اللهُ كَوْلِي بِسْمِ سَجْدَةٍ وَقِحِ دَهْرِكِ
كِرْ آبَادِ اسِ گَهْرُ نُوْنِ اللهُ سِجِّي رَحْمَتِ كِرْ كِرْ

کوئی آبادی نظر نہ آوے اندر اینہاں پہاڑاں
کون ایسے آباد ہووے گا اندر جنگل اجاڑاں

جبرائیل پیغام لیا یا نام اللہ دا پڑھ کے
دیو آواز مخلوق اللہ نوں پہاڑ اوپر چڑھ کے

آواز پہنچاناں و تح مخلوقاں رب دی ہے ذمہ داری
تیرا ایہہ آواز سُنے گی سب مخلوق پیاری

خلیل اللہ نے پہاڑی اتے کر کے آواز اُچیرا
چاروں طرف دین آواز سُنو بلاوا میرا

سب دُنیا دے مرکز اندر بن گیا گھر اللہ دا
نال محبت زیارت کرنی کر لوو خوب ارادہ

ایہہ آواز سب تک پہنچے ہو یا محکم خدائی
محکم اللہ دے نال پکاراں سُنے سب لوکانی

ایہہ آواز ابراہیم نبیؑ دی اج تک سُن دے سارا
تاں ای را قہیا طرف کعبے دے مومن جان پیار

ہر شخص نون زیارت کعبے دی خواہش ہند پوری
جس نون ہمت دیوے اللہ پہنچے بوہت ضروری

پاک کعبے دی کرو زیارت کر کے دل آمادہ
اللہ پاک رحمت کرے گا سب پر بہت زیادہ

ایہہ آواز ہے محکم رب داملیا ایہہ پیارا
تعمیل کرو اس حکم دی سُنو عالم سارا

پہلی بنیاد

بنیاد کعبے دکی آدم صغی اللہ ہتھیں آپ بنائی
اج تعمیر مکمل ہو گئی ایہہ سی حکم خدائی

اک گھر آسماناں اتے تکیا سی بنی پیارے
جس گھر مسجدے کردے ملائک نور کی سارے

ایہہ اللہ دا گھر پایا کہن فرشتے سارے
اس گھر نوں قید سمجھن نور کی سب پیارے

اس زمین پر نظر نہ آیا کوئی گھر اللہ دا
میں اللہ دا گھر بناواں کر کے چنگا ارادہ

شروع کیتیاں آدم صغی اللہ نے پکے نال ارادے
پکیاں بہت مضبوط بنیاداں پتے بنی اللہ دے

اس آسمانی گھر دے برابر ایہہ گھر پیارا
ایہہ انتخاب ہے صغی اللہ دا ملدا ایہہ اشارہ

حضرت آدمؑ وقت لگایا ایٹھے مشکل ووح تعمیراں
اک اکلے تعمیر پئے کردے دسے کون تدبیراں

ہمت کر کے گھر بنایا اللہ داکر کے خوب دانائی
بہت بڑا ایہہ گھر بنایا سوہنی نال صفائی

آباد رہیا ایہہ گھر مبارک گزریا کوئی زمانہ
نوحؑ بنی دے طرفان والا بن گیا اک بہانہ

مسما رہو گیا ایہہ گھر پیارے نوحؑ دے وح زمانے
پھر تعمیر کیے نہ کیتا نہ کوئی حجہ پچھانے

تعمیر ابراہیمی

وقت آگیا ابراہیمؑ بنی دا ملیا حکم ربانا
تعمیر کرو اس جگہ پر کعبہ نام شانانا

دونوں باپ تے بیٹا مل کے ایہہ گھر بناؤ
وہج پہاڑاں گھر بنا کے ذرا نہ گھبراؤ

میرے اس گھر دی زیارت کر سن لوک پیارے
دُنیا وہج مخلوق ہے جتنی کالے گورے سارے

ایہہ کعبہ بن گیا گھر اللہ دا کیتیاں بنی تعمیراں
وہج کتاباں لکھیا ہو یا ملدیاں ایہہ تھریاں

ایہہ کعبہ بنایا ابراہیمؑ بنی تے کوہ کے محنت پوری
کچھ مدت وہج تعمیراں ہوتیاں دتی رب منظور

زیارتِ کعبہ

اج اس پوری دنیا پر چوں آون لوک ہزاراں
اتنے لوک زیارت کر دے نہ آون ورتح شماراں

خواہش ہے رہندی ہر بنگردی زیارت کراں ضروری
اتنی طاقت دیندا ہے اللہ حاجت ہوندی پوری

نال حکم رب سچے دے کرن زیارت سارے
طواف کر دے دن تے راتیں مومن لوک پیارے

طواف کرن دا وقت نہ کوئی مقرر ورتح کتاباں
ہر ویلے طواف پیا ہوندا چنگیاں نال ثواباں

آواز نبیؐ

اوہ آواز ابراہیمؑ بنی دی آج وی گونج سناوے
ہمت کر کے ہر بندہ طرف کجے دے جاوے

جو بندہ پہنچ نہیں سکا کردا رہوے تمناں
جے مینوں رب طاقت دیوے اوہ آواز پیارا مناں

اس نبیؐ دی آواز دے اندر طاقت بخشنی اللہ
ہر بندہ وچ دُنیا دے سُنے آواز سکھدے

ایہہ طاقت ہے اللہ پاک دی دیون سب گوارہی
ایہہ آواز خلیل اللہؑ دی سُن دی سب خدائی

نال خموشی آواز جو سُن دا بنی خلیل اللہ دی
کرے یقین رب سچے دی ایہہ ہے حاصل منادی

وچ دُنیا کوئی نہ تنکیا اتنا گھر پیارا
پُر ہجوم راتاں فجراں آباد رہوے دِن سارا

اس گھر دی بابت پاک اللہ دا ایہہ فرمان پیارا
 وِتھ قرآن سورت بقرہ دے پکا ملے اشارا

مِلیا محکم ابراہیمؑ بنی نون اک گھر بنانا
 دو نون پیغمبرِ مل کے بناؤ ذرا نہیں گھیرانا

بعد ابراہیمؑ بنی نون ہویاں کئی داری تعمیراں
 کسے کچھ بدلایا نہیں رہیاں اوہ تصویراں

موجودہ پاک کعبے دا نقشہ گیا ذرا بد لایا
 مستطیل نون ذرا چھوٹا کر کے کعبہ چوکور بنایا

چھوڑے گئے اس حصّہ دا نام حطیم پیکارن
 اس چوکور پاک کعبے نون سوہنا خوب سنوارن

غلافِ کعبہ

اس پیارے گھر اللہ پر غلاف گیا پڑھایا
ریشمی کپڑا سوہنا لے کے ایہہ غلاف گیا بنایا

وِجِ غلافِ نامِ اللہِ دَا لکھیا نالِ صفائی
اس گھر دَا مالکِ ہے اللہ پڑھدی سبِ خدائی

پہلا گھر ایہہ دُنیا اندر بڑیاں سناں والا
آدمِ صغی اللہ شروع ایہہ کیتا کر کے خوب سنبھالا

مکمل کیتا ابراہیم پیغمبر چنگ نال ارادے
اسدا طواف کردے رہن بندے خاص اللہ دے

اس کعبے نوں قبیلہ بنایا محمدؐ بنی پیارے
وِجِ نمازِ میل گئے بنی نوں سچے پاک اشارے

ایہہ کعبہ ہن قبیلہ رہسی روز قیامت توڑی
محبوب اپنے دی رضا اللہ نے پوری کر کے چھوڑی

ہر بندہ وِتِح دُنیا دے مَنہ کعبے وُل کر دا
 رب سچے نوں حاضر سمجھ کے ہر سجدے وِتِح دھڑا

غلاف کعبہ دی تار تیخ پرانی کہندے لوک سیانے
 رنگ غلاف دے بدل دے رہے پہلے وِتِح زمانے

۱۹۸۵ء
 اماموں نے اک سو اٹھانوہیں ہجری سفید غلاف چڑھایا
 بیس برس تک سفید رنگ نوں کسے نہیں بدلایا

ریشمی کپڑا موٹا لے کے ایہہ غلاف بناون
 تن دفعہ اک سال دے اندر ایہہ غلاف چڑھاون

کچھ عرصہ سبز رنگ دا غلاف گیا چڑھایا
 خوب طرح حفاظت کر کے ایہہ رنگ سبز بنایا

غلاف کعبہ دا بہت ہی عرصہ سبز رنگ وِتِح رہیا
 ایہہ سبز رنگ بہت پیارا سب نوں پسند آ گیا

ایہہ رنگ بدل نہ سکیا گز رہیا اک زمانہ
 رنگ سبز دا غلاف چڑھاون چنگیاں نال دھیانا

اس رنگ پر اعتراض نہ ہو یا نہ کیسے بدلایا
بہت ہی عرصہ سبز رنگ نے کعبہ خوب سجایا

خلیفہ ناصر عباسی نے غلاف کعبہ کا کالا رنگ کرایا
تین سو پچھتر ^{۵۵۵ھ} ہجری و توح پہلی داری کا غلاف ٹھہرایا

کالا رنگ غلاف کعبہ دا لگدا بہت پیارا
محنت کر کے خوب بناون رسیٹی کپڑا سارا

بادشاہ ملک الصالح اسماعیل و توح مصر ایہہ غلاف بنایا
ست سو تیا لیس ^{۷۲۳ھ} ہجری و توح مکہ تک پہنچایا

پالکیاں بنا کے خاص قسم دیاں پورے نال ادب دے
اک اک حصہ غلاف کعبہ دا انہاں و توح رکھان دے

غلاف کعبہ دا اک حصہ اک ہی اونٹ اٹھاوے
پندرہ اونٹ ایہہ محمل اٹھا کے پاک مکے لے جاوے

اک خاندان نے ایہہ ذمہ داری چنگی طرح نبھائی
کعبے تک ایہہ محمل پہنچاون سوہنی نال صفائی

ایہہ محمل روانہ کر کے مصر کی خوشی مسنون
نال ادب دے محمل ٹورن کر کے خوب تعاون

ایہہ محمل حد مکے پہنچے سارے خوش ہو جانڈے
زیارت کر کے غلاف کعبہ دی مل کے خوشی مناندے

مصر والے بناندے رہے غلاف کعبہ دا پیارا
خوش آمدید انہاں لڑن آ کھن مل کے مکہ سارا

کوئی دخل نہ دتا کیسے نے کتنا عرصہ ہویا
نال عقیدے غلاف لیاون مجتتاں و تح پرویا

سعودی بادشاہ عبدالعزیز نے فرمان کیتا ایہہ جاری
مصر والیاں دی ایہہ محبت غیر شرعی ہے ساری

تیراں سو تئالیس ہجری و تح شاہ عبدالعزیز ہے آیا
غلاف دی بابت بادشاہ نے ایہہ ہی حکم سنایا

مصر والیاں نے احتجاج ایہہ کیتا کر دیو ایہہ نکھڑا
تیار ہو گیا غلاف جو مصر و تح اسدا حل ہے کھڑا

ملی اجازت مصر والیاں توں اس دفعہ لے آؤ
 ہو گئی ہئے دیر زیادہ ایہہ جلدی بناں پہنچاؤ

اس سال مقرر دیہاڑے نہ غلاف گیا چڑھایا
 بہت دنوں بعد مصر والیاں مکے آن پوچھایا

مصر والیاں دا غلاف نہیں لینا ملیا حکم شاہانہ
 بند کر دتا مصر والیاں نے ایہہ غلاف بنانا

فیکٹری غلاف کعبہ

شاہ عبدالعزیز نے مکے اندر فیکٹری اک بنائی
غلاف کعبہ تیار اوتھے ہندا سوہنی نال صفائی

اپنے بھائی فیصل لوز سوئی گئی ایہہ ذمہ داری
وزیر مالیات شیخ عبد اللہ سلمان مل کے کرن تیار

نئے طریقے والیاں ایہہ مشیناں باہروں جلد منگایاں
کم دے ماہر باہروں آگے ہوں نہ دین خطایاں

دس سال تک بن دا رہیا غلاف مکے فتح سارا
بہت ہی اعلیٰ ریشم لے کے بنے غلاف پیارا

پہلا غلاف جو مکے اندر بہت اعلیٰ انہاں بنایا
تیراں سو چھینا لیس ہجری آخر ذیقعدہ گیا چڑھایا

مصر والیاں پھر ظاہر کیتا اپنا ایہہ ارادہ
کعبے شریف دا غلاف بناں دا شوق ہے بہت زیادہ

تیراں سو اٹھاون ہجری پھر مصری غلاف بناون
بہت ہی اعلیٰ غلاف بنا کے مکے و توح پوچا و ن

تیراں سو اٹھاون ہجری تک مصر و توح بن دا رہیا
بعد اس دے پھر اک واری اختلاف سیاست ہو گیا

شاہ سعود بن عبدالعزیز نے کارخانہ پھر چلایا
غلاف کعبہ و توح مکے بنسی پکا حکم سنایا

نظرئیے اگر بدل دے رہوں نہ ہوتے رختہ اندازی
ہمیشہ ایہ کم جاری رہوے نال محبت تازی

ایہ کارخانہ دوجی واری شاہ سعود چلایا
بہت ہی اعلیٰ رنگ دا مصالحہ باہروں جلد منگایا

تیراں اس و توح شامل کیتا نال اس ارادے
اس رنگ پر کوئی اثر نہ ہووے کھانویں گرمی ہو زیادے

۱۵۹۰

پندرہ سو نوٹے پونڈ مصالحہ کر دے خرتج ضروری
نال خوشی دے خرتج ایہ کر دے کوشش کر کے پوری

سینتالیس کل ٹکڑے سے بناون غلاف کعبہ دے سمارے
کوئی نہ بناون چھوٹا وڈا، ہکو، جتنے پیارے

وہنو کر کے ہر اک بندہ کر داکم ایہہ پیارا
نال محبت غلاف کعبہ دا بناوے عملہ سمارا

ایسا پیارا نام اللہ دا بناون نال صفائی
خوب صورت خوش خط پیارا پڑھے سب خدائی

اللہ اللہ غلاف کعبہ وفتح ظاہر نظری آوے
ذرا دھیان نال جو ویچھے دل وفتح خوب سماوے

کعبہ پاک دا سنہری دروازہ نال آیات سجایا
خالص سونا وفتح آیات قرآنی عجب رنگ بنایا

قد آدم توں اچا ایہہ کعبے پاک دا دروازہ
بہت ہی اعلیٰ درجیاں والا اسدی شان نہیادہ

سادھے چھ فٹ زمین توں اچا کر دے ایہہ اندازہ
پاک اللہ دے گھر دا اتنا اچا ہے دروازہ

کعبے شریف دے اندر جان دا ارادہ جو بناون
لکڑی دی خاص اک سیڑھی دروازے نال لگاون

واپس آکے پاک کعبے توں سیڑھی دُور ہٹاون
وقت ضرورت پھر ایہہ جلدی لے کے سیڑھی آون

کعبے شریف دے اندر جاوے کوئی مقدر والا
اللہ دے اس گھر دے اندر خاص ہے اک اجالا

جو دلاں توں روشن کردا خالص اللہ دے نوروں
ایہہ سعادت نصیب ہو جاوے حسنوں پاک حسنوں

اللہ دے گھر دا ایہہ دروازہ خاص ہے اُچیرا
شان کعبہ دی کتنی اعلیٰ نہیں اندازہ میرا

اس دروازے نال جو جگہ ملتزم ایہہ کہاو
چو فٹ ایہہ چوڑی جگہ حجر اسود تک ہی جاوے

تین رکن پاک کعبہ دے ایہہ مشہور زیادہ
رکن شامی رکن عراقی رکن بمانی اک حطیم کشادہ

زندگی وِج جو اک واری کعبہ شریف تک آوے
ایہہ نقشہ دل مومن وِج جلد قائم ہو جاوے

ساری عُمرا ایہہ بھلا نہیں گھر اللہ دا پیارا
وِج دِلاں دے قائم رہند ابن کے خاص بہارا

ایہہ ہی نقشہ پاک کعبے دا ملیا وِج کتاباں
وِج کتاباں تحریر جو مل گئی لکھی نال حساباں

لکھیاں بعض کتاباں وِچوں ملیاں خالص ایہہ تحریراں
اس توں چنگیاں مل نہ سکیاں کوئی ہور تقریراں

آخر اک عرض گزاراں پیارے نال ادب دے
منظور کرو سب پڑھنے والے نال توکل رب دے

جیکوئی غلطی لکھی میں نے معاف ایہہ فرماؤ
اللہ پاک معاف فرماوے اتنی عرض سناؤ

کعبے دے اس مالک کولوں منگو مل کے سارے
جنت عطا فرما یا اللہ غیب چھپیا ہمارے

کعبے والیا سچیا اللہ کوئی نہیں تیرا ثانی
 اتنی رحمت سب پر کر دے دور ہووے پریشانی

اپنے پیارے محبوب دے صدقے کر رحمت داسایہ
 جس طرح اپنے محبوب پیارے دا اُمتی ہم کو بنایا

سچے اس محبوب تیرے نون اُمت ہے بہت پیاری
 اس اُمت پر میرے اللہ رحمت کر دے جاری

تیرے بنی نون سچا جان سب ہی نال عقیدے
 کر دے رستے صاف تے سٹھرے اُمت پاک بنی دے

تیرا کعبہ ہے شانناں والا وِج اس دنیا پوری
 شان کعبے دی اُچی سمجھے ہر اک بہت ضروری

ہو جائے زیارت پاک کعبے دی ہر اک ا دل کر دا
 نال تسلی جے اک واری دیدار کراں اس در دا

سب ملکاں دے سردار وڈیرے دیدار کعبے دا کر دے
 ویجھ کے شوکت پاک کعبے دی ہر سجد و پُجھ دے

یسوی حاکم ابرہ

اک حاکم ملک یمن دا کعبے اندر آیا
ویکھ کے شان پاک کعبے دا دل اُسدا للچایا

کعبے شریف دی حرمت ویکھ کے لاپس دل ورتج آئی
آمدن والی عمارت کعبے دی ہوندی خوب کمائی

مشورہ کر داناں وزیراں ملک اپنے ورتج جا کے
عمارت بنائیے بہت ہی اعلیٰ سوہنی خوب سجا کے

وِتج دُنیا دے مشہور کرائیے کعبہ ایہہ پیارا
ساری دُنیا وِتج سب توں اعلیٰ کعبہ ہے ہمارا

ابہ نے ایہہ سکیم بنا کے عمارت شروع کرائی
اعلیٰ قسم دے معمار لگا کے جلدی ختم کرائی

اپنے مذہب دے ڈھونڈ کے عالم بھیجے چار چہرے
اسدی خوب مشہوری کرو جا کے دور تے نیڑے

اصلی کعبہ و فتح ملک ہمارے سو بہنا سب توں اعلیٰ
اس دا ثانی فتح دنیا دے کوئی نہیں شان والا

بہت خوبصورت ایہہ کعبہ کو و نہ یارت اسدی
شان تے شوکت و فتح مغرب دے اور اتنی ہے کسدی

جہناں لوکاں ایہہ عمارت ساری سمجھیں خود بنائی
اسنوں اوہ نہیں کعبہ من دے اپنی نال دانائی

صرف ابرہ دے چند اک ساختی کرن زیارت آون
اوہ زیارت کعبہ نہیں کر دے ابرہ نال کرن تعاون

سنان رہوئے ابرہ دا کعبہ کوئی زیارت نہ کردا
نہ کوئی باہر ملک آوے نہ کوئی اپنے ملک دا

خاص وزیراں لوں بلا کے کہندا جلدی کرو تدبیراں
آباد کرن دے طریقے سوچو بہہ کے نال ہنئیراں

انہاں لوکاں دی کرو ضیافت جو باہر توں آون
چنگی طرح مہمان بناؤ کر کے خوب تعاون

کتنا عرصہ اس سکیم تے عمل رہیا جاری
اس عمل دی برباد ہو گئی ایہہ سکیم بھی ساری

ایسی کوئی سکیم بناؤ جو کامیاب ہو جاوے
بدلہ اس ساری محنت دا جلد ہی مل جاوے

آخر سارے مشورہ کر کے نئی سکیم بناون
اس پر سارے راضی ہو کے کرو خوب تعاون

بُرا ارادہ

مسما کر دیئے مکے جا کے پھر کوئی نہ بنائے
نختم ہو جائے مکے دا کعبہ ہمارا آباد ہو جائے

ساری ایہہ سیکم ابرہہ نول بہت پسند آئی
خوش ہو گیا وزیر اپنے پر جس ایہہ سیکم بنائی

تیار کرو بہت ہی جلدی سامان حرب دا سارا
کسے چیز دی کمی نہ چھوڑو نہ چھوٹا نہ بھارا

کوئی جاؤ وِج مکے دے طاقت دا لاڈ اندازہ
کتنی مزاحمت مکے وِج ہو سی کے ہے انہاں ارادہ

ایہہ خبر پہنچاؤ واپس آ کے کر یئے خوب تیاری
نظر آوے جیکوئی خطرہ فوج لیجا یئے ساری

مکے وچ جاسوسی

بھج دیو جاسوس مکے وچ عقل مند سیانا
جو اتہاں دی مرضی جانے چنگیاں نال دھیاناں

مزا حمت کرسن لوک مکے دے ایہہ ہے اندازہ میرا
والپس آکے جاسوس نے دسیا کر کے مکے اچھیرا

ایرہ نے پوری طاقت دی کیتی خوب تیاری
لے لوو سامان حرب دا محکم کیتا اے جاری

اونٹ تے گھوڑے سواری والے ہاتھی نال ملاؤ
نہاوت ہاتھیاں دے اپر بیٹھن نال وزیر بھاؤ

یمنی لشکر

اعلیٰ قسم دی سواری لے کے کر کے خوب تیار
 اگے سب توں چلدا ابرہہ پیچھے فوج ساری

جلدی نزدیک مکے دے آ کے و توح جنگل ڈیرا لایا
 ایٹھے اک چرواہا اُدھماں دا اُسنوں نظری آیا

اُونٹوں پر قبضہ

پکڑ لے اس چرواہے دے اونٹ ابرہ نے سارے
جان بچا کے بھاگ گئے ایٹھوں ایہ چرواہے بیچارے

مکے شہر و توح چرواہے جا کر فریاداں ایہ سنایاں
اس جنگل و توح کسے ملک دیاں شاہی فوجاں آیاں

میرے اُونٹ پکڑ لے فوجاں لے گئے قابو کر کے
اُونٹ واپس لے نہ سکے جان بچانی ڈر کے

اُونٹاں دا چرواہا بیچارا کر داہے فریاداں
میرے اُونٹ واپس دلاؤ کرو کوئی امداداں

حضرت عبدالمطلب

مالک اونٹان دے عبدالمطلب کر کے خوب تیاری
طرف جنگل دے روانہ ہوئے ویکھی فوج ایہہ تیاری

اُنہاں فوجاں نوں کہیا جا کے سردار دے تال ملاؤ
کون ہے سردار وڈیرا ایہہ تے ذرا سمجھاؤ

پاس ابرہ دے لے گئے فوجی صاحب سلامت ہوئی
عبدالمطلب رئیس مکے دے بات نہ پچھی کوئی

جیہڑے اونٹ فوجیاں پکڑ لے ایہہ ہے مطالبہ میرا
حکم سنادے واپس کرن دا لشکر ہے سب تیرا

ابرہ نے عبدالمطلب نوں ایہہ جواب سنایا
اونٹ تیرے ہے اک بہانہ میں مطلب لے کے آیا

ابرهہ کی بڑی پیت

مزودت میری اونٹ نہیں تیرے میرا خاص ارادہ
ختم کراں میں کعبہ ایسکھوں لاکے زور زیادہ

دیکھ لے فوجاں نامتھی گھوڑے جتنی طاقت میری
کل میں کعبہ ڈھاہ دیواں گا چنگی نال دلیری

کوئی پتھر روٹا اچھوڑاں ایتھے نہ رہوے کوئی نشانی
دل دا ارادہ ظاہر کیتا کر کے دودھ حیرانی

کل ایہہ ارادہ پورا کراں گا دیکھے سارا
میرا کعبہ آباد رہوے گا جو ہے بہت پیارا

ابرهہ ظاہر کو دا جاندا ساریاں دل دیاں باتاں
کل تیرے مکے وچ آکے ہوسن پھر ملاقاتاں

مکے والیاں نوں جا کے کہہ دیو دیکھن ایہہ تماشہ
جے کسے نے مزاحمت کیتی ہوسی توں بے تماشہ

۸۰ رئیس مکہ د اجواب

رئیس مکہ نے پھر اک واری اپنی بات دُہرائی
اپنیاں اونٹاں دی طلب ہے میری سوہنی نال صفائی

ایہہ سمجھ گیا میں سارا جو ہے ارادہ تیرا
مالک کجے نوں خیر ہے پکی دُخل نہیں کوئی میرا

مالک کعبہ ہے خیراں والا بنسی اوہ رکھوالا
ضرورت نہیں ہو رکھے دی آپ ہے طاقت والا

توں بڑی طاقت لے کے آیا کسرنہ چھوڑی کالی
پر اس مالک دے حکم برابر لہتر نہ سکد کالی

توں جانے یا کجے والا جانے میں وِج نہ آواں
اونٹ میرے دے دے مینوں میں مکے مٹ جاواں

منصوب گھیراؤ مکہ

ابوہ راتیں پاس بٹھا کے مشیر وزیر سیانے
ہر اک نون ذمہ داری سوچی جو کم کوئی جانے

سب نون پہلاں گھیرا پاؤ بند کرو سب راستے
خوب ہشیار تے بہت سنجیدہ کرو مقرر دستے

بند کر دیو شہر دے اندر باہروں کوئی نہ آوے
کے نون گھراں نون نکلن نہ دیوؤ باہر کوئی نہ جاوے

ایہہ ڈیوٹی سوتج سمجھ کے سپہ سالاراں لانی
خبردار ذرا اس وتج ہون نہ دیوؤ خطائی

سارا کم ایہہ پچکا کر کے مل کے چند اک ساتھتی
ہر دستے وتج ساتھ ملا لو اک پرانا ہاتھی

گھوڑیاں دے سوار ایچہ سارے یاہر پیکر لگان
 باہر شہر توں جو نظر آوے اُس توں پیکر لے آون

اندر جا کے کرو تیاری شروع کرو کم جلدی
 تہس تہس کر دیو جیل کے دیرتہ لاؤ ایک پیل دی

مُنہدم کعبی ذمہ داری

ایہہ ڈیوٹی لائی انہاں دی جو پتھراں دا کم کردے
مجت کش تے ہمت والے نہ کسے توں ڈرے

اونٹاں والیاں نون محکم سنایا ملیہ سب اٹھاؤ
پتھر روڑے گیٹے وٹے شہروں باہر لیاؤ

بن کے قطاراں اونٹاں والے پھرے کئی لگاؤ
کوئی روک نہیں سکدا اوتھوں ذرا نہ گھبراؤ

اس عمارت دی کوئی چیز نہ چھوڑو جو نظر آجاوے
روکن والے نون مارو ہل کے جو بھی ساہمنے آوے

صبح سویرے جاگو منہ اندھیرے راشن خوب پکاؤ
تازہ تازہ کھاؤ سارے ہل کے کچھ ساتھ لے جاؤ

سارا دن کام ہے کرنا راتن نہیں پکانا
 ایہہ ہی راتن جو ساتھ لے جا سو بیٹھ کے اوتھے کھانا

آرام کرو رات ہے خوشی دی ہو گئی سب تیاری
 علیحدہ علیحدہ ہر اک کم دا حکم ہو گیا جباری

ہر کہہ دیاں ذمہ داریاں

ہیں کوئی اتھے روک نہیں سکدا ہو گیا کم س کھلا
فکر دی کوئی بات نہ رہی بھاری ہے میرا پلہ

ادھر مٹھے وچ خبراں گئیاں کل حملہ ہو حباسی
ابره اک بادشاہ یمن دا کعبہ آ کے ڈھا ہسی

اندیکھا اک ایہہ حملہ ہو سی کعبے اوپر آ کے
کعبے نوں برباد کرن نوں آ گیا پوری طاقت لا کے

کعبے والیا بچائے اتہاں توں ایہہ گھر ہے تیرا
ظالم اس ابره نے آ کے پالیا ہے گھیرا

حکمہ

چنگی خوب تیاری کر لوؤ حکم ہو گیا جاری
بندوبست پورا پکا ہو گیا جلدی کرو تیاری

ہاتھی سب توں اگے چل پئے گھوڑے بعد چلاؤں
بعد انہاں تھیں پیدل فوجیاں طرف مگے دے آؤں

کعبے والے دی فوج

نزدیک مکتے دے پہنچ گئیاں فوجاں قدرت ظاہر ہوئی
ابابیلوں فوج اُتے حملہ کیتا پنج نہ سکیا کوئی

چھوٹیاں چھوٹیاں نازک چڑیاں دے ڈار اکھٹے ہو کے
حملہ کر دیاں ہاتھیاں اُتے کون انہاں نوں رو کے

اک ہی کنگر جس ہاتھی پر سٹے ایہہ پرندہ
ہاتھی مر کے مٹی بن جائے کوئی نہ رہے زندہ

نہ سوار کوئی نہ زندہ رہیا نہ بچیا کوئی ہاتھی
تہس نہس ہو گئیاں فوجاں نہ بچیا کوئی ہاتھی

نازک چڑیاں نے حملہ کیتا ہاتھیاں اُپر آ کے
اک کنگر پنج ورت رکھیا دو پنجیاں ورت دبا کے

مالک کعبہ نے ابابیلوں نوں جنگ دا ہنر سکھایا
مکتے ورت داخل ہوں نہ دتا جو دشمن بن کے آیا

کعبہ سلامت

ایہ کعبہ صحیح سلامت اُتھے تال مکمل شانان
محرمت ایسی پاک کعبہ دی نہ آوے فتح بیاناں

نفس ہے دشمن تیرا راہیا توں کدھرینج کے جاسیں
تیرے دل دا کعبہ ڈھنسی بہر کے توں پھتا سیں

میں اس مالک دل شکاں جو کرے حفاظت میری
رحمت دا اک کتھر لے کے ابابیل آجائے تیری

میرے اس شہر توں یاہر دشمن روکے جاوون
اس رحمت تیرا دیاں ابابیلان میرا ایمان بچاوون

میں استوں پیک نہ سکلاں نہیں ہے طاقت میری
اک ابابیل رحمت تیرا دی کرے حفاظت تیری

کو دی رہوے شہر میرے پر رحمت دیاں پروازاں
توں ہی توں دیاں شہر میرے توں نکلن خوب آوازاں

میرا شہر ہے خاک دا پتلا پکیاں نہیں جیادال
اسدی حفاظت کردیاں رہن تیریاں طیب یاداں

اس ابرہ توں بچا لے اللہ جو دشمن ہے پرانا
اک ابا بیل رحمت تیری دی بچا دے میرا ایہ ٹھکانہ

میں نکاتے بوہت ناکارہ کچھ نہیں پلے میرے
نہے اتنی ہمت میری سامنے آواں تیرے

صدقے اپنے محبوب دے اللہ سبب بنا دے میرا
رحمت تیری فتح گزار ہو میری طور ہو جائے اندھیرا

اگے پیٹڈا بہت ہی لٹاں پلے نہیں سواری
کوئی سواری خرید نہ سکیا مت رہی ہے ساری

اس سفر میرے دا کوئی اللہ چارا سا نہ بنا دے
روشن کر دے رستے میرے اندھیرا دور ہٹا دے

پیاری منزل تک پہنچا دے اللہ جو لپٹا ہے تیری
میں اٹھے تک پہنچ نہ سکاں نہیں ہے طاقت میری

توں رکھ بھروسہ پکٹا راہتیا کرم کرے گا اللہ
بے سارا تینوں بن نہ دیسی پہنچ جاسیں توں سکھلا

توں امید پکٹی رکھ کے راہتیا کردا رہو تیاری
آخر توں پہنچ ہی جاسیں نال اللہ دی یاری

اس اُمت وِج پیدا کر کے کلمہ ایہہ سکھایا
پیارے محمد رسول اللہ توں شافی آپ بنایا

کوئی وی اُمتی رہن نہ دیسن سچے نبی پیارے
انہاں دے رستے پر جو وی چلیا کالے چٹے سارے

توں وی راہتیا اس ہی درتے کردا رہو فریاداں
تینوں خالی چھوڑ نہ جاسن کر سن خوب امداداں

کعبے والیا میریا سچیا سایاں سب دا توں رکھوالا
ہے تیری قدرت قائم ہمیشہ توں ہی طاقت والا

کعبہ بچا لیا اللہ پاک نے قدرت ظاہر ہونی
سب طاقت پر قادر اللہ ہور نہ طاقت کوئی

جس طاقت نے اپنا گھر بچایا لاؤ کوئی اندازہ
ایہ تصور کر نہ سکوں ایہ طاقت ہے بہت زیادہ

ابره توں بچالیا اللہ نے بھیج کے ابا بیلاں
مشرک آکے وِتج کجے دے نوہاں کرن سبیلان

مُحرمت کجے دی چھوڑ کے مُشرک اُلٹے کرن طریقے
اُلٹ اِک رواج بنا لیا اپنے نال سلیقے

کئی عرصہ ابره توں پہلے مُشرک متا پکاون
بُت رکھئے وِتج کجے دے کر کے سب تعاون

کوئی بڑا مُشرک جلدی کر کے اِک بُت لیا
کوئی کسے اعتراض نہ کیتا نہ اوہ خود شرمایا

ہر سردار مُشرک مکے دا بُت کجے وِتج رکھدا
نئے نام دا بُت بنا کے مزہ شرک دا چکھدا

کتنے بُت رکھے وِتج کجے جگہ نہ چھوڑی خالی
آکے پرستش کرن بُتیاں دی مُشرک خاص مثالی

رَحْمَةُ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ

طَبِیْعٍ

کعبے وِج بت

نام اللہ دا کوئی نہ لیتدا مُشرک — مکہ پورا
اتھے پچے مڈھے مُشرک سارے شہر دے بے نور

بُتتاں اگے سب منٹھے ٹیکن پیش کرن سو غاناں
سب پیجاری اتھے بُتتاں دے اُچیاں جہناں دیاں ذاتاں

کعبہ پاک سی گھر اللہ دا اتھے بُتتاں ڈیرا لایا
اس طرح گزریا اک زمانہ وقت نزدیک اک آیا

نال تسلی پرستش کردے ہل کے مُشرک سارے
پرستش بُتتاں دی کردے رہے آبا و اجداد پیارے

ماں باپ نے سکھایا سب نون ایہہ طریقہ سارا
بُت پرستھاں دا شہر بن گیا مکہ ایہہ پیارا

اس شہر مٹے وِج آیا ایسا اک زمانہ
ایسا دور بشرک دا ہو یا کعبہ بن گیا بُت خانہ

پاک کعبے دے اندر رکھے کئی بُت بنا کے
ہر قبیلہ بُت ہے رکھدا اپنے خوب سجا کے

کجے دا طواف ایہہ کر دے اتار کے کپڑے پورے
نقشہ ایہہ کجے دا بناون مُشترک سب بے نورے

اس کجے نوں مُشترک لوکاں بنا دتا بڑت خانہ
کوئی کسے اعتراض نہ کیتا گزر گیا زمانہ

اس حالت و توح مُشْرک ہو گیا ایہہ ہی مکہ سارا
غار حرا توں اُتر کے آ گیا سچّا نبیؐ پیارا

مکّے والیاں نوں دُسیا آ کے نام اللہ دا پیارا
جس اللہ نے پیدا کیتا سو نہنا جہاں ایہہ سارا

جس نے سورج چن بنائے روشن کئی ستارے
زمین آ سمان جس پیدا کر کے حکمت نال ستارے

سچّا مالک سب خلقت دا کوئی نہیں اُسدا ثانی
پاک اللہ نوں سچّا مَنوں سب چھوڑ کے نافرمانی

انہاں بُناں دی پرستش چھوڑ و ایہہ ہے غلط عقیدہ
سچّا اللہ نوں مالک مَنوں ہو کے خاص سنجیدہ

میںوں اللہ نے پیغمبر بنایا راستہ پاک دکھایا
 میں پہنچاواں پیغام اللہ دا جو میں لے کے آیا

پاک نبیؐ دی بات نہ سن دے مُشرک بے شعورے
 اُلٹے نبیؐ توں تنگی دیوں دشمن بن کے پورے

کوئی نبیؐ توں معجزے منگن ہو کے بہت سنجیدے
 معجزے دیکھن پھر نہ منن دشمن پاک نبیؐ دے

کوئی بات پاک نبیؐ دی دل و ج نہ بھٹاؤن
 اُلٹے ہو کے پاک نبیؐ توں حبا دوگر بناؤن

کافراں دی میٹنگ

دولت دا کوئی لالچ دین دا کرن ظاہر ارادہ
جتنی دولت منگ سکے دیواں استوں بھی زیادہ

جو بھی طلب دل و توج رکھو ظاہر کر دیو ساری
حاضر کرساں طلب اوہ جلدی کرساں نہ انکاری

و توج مکے دے زندگی گزارو وانگ بڑیاں سرداراں
بیر اکھیاں پر سحکم مناں گے بڑیاں تال پیاراں

پرستش بتاں دی منع نہ کر سو مل کے کہندے سارے
پرستش بتاں دی کر دے آئے آبار و اجداد ہمارے

ایہہ طریقہ بہت پرانا ایہہ ہے مذہب ہمارا
انہاں بتاں دی پرستش کر دا مل کے مکہ سارا

چھوڑ دیو مخالفت بتاں دی ایہہ ہے خواہش ہمارے
نام کماؤ وِج مکے دے قائم کر دے سرداری

جو بھی خواہش ہے دل وِج ظاہر آکھ سناؤ
ظاہر کر دیو جو ہے حاجت ذرا نہ گھبراؤ

پاک بنی نے سب کچھ سن کے اک ہی بات بتائی
اُس ہی خالق نوں مَنوں سارے جس مخلوق بنائی

جس اللہ نے پیدا کیتی سب مخلوق پیاری
طرح طرح دی شکل بنا کے ایہہ دینا خوب سنواری

نال یقین سارے منو نام اللہ دا پڑھ کے
سچے اللہ دی کرو عبادت ہر سجدے وِج دھر کے

نہیں کچھ تُوں تُوں منگیاں نہ ہے کوئی مجبوری
اک ہی نام اللہ منو جو ہے بہت ضروری

نہ کوئی درجہ نہ کوئی دولت نہ چاہیے سرداری
سنو ایہ پیغام اللہ دا خوشی نال پیاری

پوری قوم نوں پیغام سناواں میں اللہ دا پیارا
سنو پیغام سوچ سمجھ کے اج ایہ مکہ سارا

واحد سچا ہے میرا اللہ سب خلقت دا مالک
میں ایہ پیغام پہنچاواں اللہ ہی ہے سچا خالق

سب مخلوق دا خالق اللہ غیبوں رزق پوجا دے
چھوٹی موٹی مخلوق ایہ ساری رزق اوسے اکھا دے

ایہ مکے والے مشرک سارے بتاں دے پجاری
پاک بنی^۴ دی سن دے نہیں قوم مکے دی ساری

دیانت داری پاک بنی^۴ پر کوئی نہ اعتراض کیسے دا
بہت ہی اعلیٰ کردار دے مالک نال ہی بہت سنجیدہ

زبان مٹھی تے ادا پیار کی عزت دار پیارے
صورت سوہنی سیرت پیار کی ایہ ہمدرد ہمارے

پتہ نہیں اثر انہاں پر ہو گیا کوئی بیچیدہ
قوم نون نیا سبق سکھاون ہو کے بہت سنجیدہ

شروع سے ایہ چلدا آیا طریقہ ایہ ہمارا
انہاں بتاں دی پرستش کردا مل کے مکہ سارا

مل کے سارے مٹھے والے کر کے خاص نیاری
کوئی تجویز سوچو جلدی ایہ ہے خواہش ہمار کی

محکمہ دی کوئی بات نہ منو ایہ ہے بہت ضروری
بات چیت تے ملنا چھوڑو نال تسی پوری

محمد پکارن نام اللہ دا سب نون دین آواز
پتہ نہیں اس کھتوں سُنیا نام اللہ دا تازہ

ہر ویلے اللہ ہی اللہ دا اک ہی نام پکارے
کسے بت دا نال نہ لبندا جو ہین مجبود ہمارے

جو وہی بات محمدی سنسن دا چنگیاں نال دھیانا
سب نوں نام اللہ دا دسن مہٹیاں نال زبانان

اُپر دِلان دے اثر ہے کردی اسدی زبان پیاری
ہر ویلے ایہہ ظاہر کردا بُتیاں توں بیزاری

کئی معجزے دکھائے اسماں نوں لے کے نام اللہ دا
پتہ نہیں اس کتھوں سکھیا اتنا علم زیادہ

نام اللہ دا پڑھدا رہندا نال تسلی پوری
پاس بھٹاکے سب نوں دے پڑھو ایہہ نام ضروری

بڑے بڑے بُت ایہہ سارے سائوں بہت پیارے
نال ادب دے پوجاں انہاں نوں مگے والے سارے

ساڈے بُتیاں نوں من دا ناہیں بن کے بہت سیانا
بُتیاں نوں پسند نہیں کردا کھلیاں نال زبانان

جے رکاوٹ ہوئی نہ اتھے ایہہ فساد بن جاسی
روکو اسنوں سارے مل کے دور ہو جائے اداہی

حدوں لنگھ گیا ہے اگے منصوبہ ایہہ بناؤ
کوئی بات نہ سٹو اسدی نہ اسنوں آپ بلاؤ

کرو رکاوٹ سارے مل کے کر کے خوب سنبھالا
بند کر دیو سارے مل کے ایہہ لینا دینا سارا

سب بد بخت اکٹھے ہو کے منصوبہ ایہہ بناؤ
چھوڑ دیو اکلا اسنوں نہ کرو کوئی تعاون

ہر قسم دیاں دین تکلیفیں دشمن بن کے پکے
سب تکلیفیں بنی اللہ داناں صبر دے پکے

۱۰۳ شعب ابوطالب

شہر مکہ چھوڑ بنی ۴ نے وٹح جنگل ڈیرا لایا
جا کے شعب ابوطالب اندر بہت وقت لنگھایا

تن سال اس شعب دے اندر بنی پاک گزارے
شہر دے اندر آنا جانا بند پکتنے رستے سارے

پتھے رب دے بنی ۴ پیارے اتنا مشکل وقت لنگھایا
شہر دیاں بد بختاں لوکاں بنی ۴ نوں بہت ستیا

چند اک لوک عاشق بنی آدمی کے کرے سب امدادوں
وقت گزار یا اس شعب و توح چنگیاں نال حسابا

مشن اپنا ایہ جاری رکھیا نام اللہ دا پیارا
مشرک سارے اکٹھے ہو گئے بنیا دشمن مکہ سارا

وقت بے وقت و توح کعبے آون نال تسلی پوری
نہ کوئی شخص بنی پاک نوں ملدا نہ بات ضرور کا

جو لوگ باہر شہراں توں مکے اندر آون
پاک بنی آدمی دیاں سن کے باتاں بھصنے کرن تھاون

کوئی سنی ان سنی کر جانداں سے دل جنہاں دے خالی
کوئی نال دھیاناں سن دے سوہنی بتا ایہ عالی

۱۰۵
مدینے دا وفد

اک وفد مدینے شہرتوں آیا دوجی واری
پاک بنی نال ادب دے پہلی عرض گزاری

تشریف لیا و اساڈے شہر و توح ارادہ ایہہ ہمارا
نال خوشی دے عرض ہے کردا ہل کے مدینہ سارا

سُن دے رہے خواہش انہاں دی بنی پاکؑ اللہ دے
کوئی خاص جواب نہ دتا کیتے نہ ظاہر ارادے

اسی طرح ورتح مکے گزریا وقت تنگی داسارا
صلح دی امید نہ کوئی یا امن دا کوئی اشارا

پاک بنیؑ نون منن والے ساختھی عزیزب بچارے
ورتح تکلیقاں وقت گزارن جدا جدا ایہ سارے

پر ساتھ بنیؑ دا چھوڑن ناہی پکے نال یقیناں
سختی تنگی سر پہ سہندے مکے دی پچ زمیناں

مکے دے سردار ایہ سار بن گئے یکے دشمن
سب عزیزیاں مل کے پکڑیا پاک بنیؑ دا دامن

انہاں عزیزیاں نون مشرک سارے دیون سخت ہنڑا میں
ساتھ محمدؑ داسارے چھوڑو تہ ہوسن معا خطا میں

نام بنیؑ دا لینا چھوڑو ملیسی تاں چھٹکا را
نام محمدؑ دا دشمن بن گیا ہن ایہ مکہ سارا

ایہ جو عاشق رسول اللہ دے سچے لوک پیارے
سخت سزا میں برداشت پئے کر دے ایہ غریب بیچارے

وطن چھوڑ کے بے وطن ہو گئے کچھ اصحاب نبیؐ دے
پاک محمدؐ نون جان رسول اللہؐ دے سچے نال عقیدے

کچھ اصحاب ویتح مکے دے خفیہ کرن گزارا
سوہنے سچے نال عقیدے شرک توں کرن کنارا

ادھر مشرک مکے دیاں ہل کے منصوبہ ایہ بنایا
دار الندوہ اندر بلا کے سب نون ساتھ ملایا

دارالندو کا چومشور

ایسی کوئی تجویز بناؤ سارے ہل کے سنگی
محمد توں چھٹکارا حاصل کرے دور ہو جائے تنگی

کتنے لوگ اس نال ملانے پیغمبر خود کہا دے
ہر اک نال پیار کر کے اپنے پاس بھٹا دے

بتاں دی پرستش نہ کر دے سارے سنگی
بتاں دی توہین ایہہ کر دے سب نوں دیون تنگی

اک گیر نے نعرہ لایا سُنو آوانہ ایہہ میرا
سب قبیلے مکے دے ہل کے مکمل کر لوؤ گھیرا

جس وقت نظر آجاوے سب ہل کے مارو تلواراں
اتنے زخم لگاؤ اسوں نہ آون ورت شماراں

بیت آساں پر راضی ہو جاسن تے ختم ہو جاسی قصہ
سارے ہل کے نال عقیدے اس ورت لے لو حصہ

اکلتے کیسے تے الزام آسی نہ کوئی بدلہ لیسی
نہ خون بہا کیسے نون اسدا دینا پیسی

پہلے وی انہاں مُشرک لوکاں بنایا سی منصوبہ
گھیرا دیکیتا سی بُت پرستاں مل کے ابراہیم نبی دا

ابراہیم نون وِج اگ دے زندہ آساں جلاساں
اگ دے بڑے بھانبر لا کے ابراہیم وِج پہنچاساں

بہت ہی بڑا چمخہ بنا کے وِج سُٹیا دُور کھلو کے
اگ دے بھانبر دا تماشہ تھن بہت خوش ہو کے

بغیر حکم اللہ دے موت دی ہتھ نہ پاوے
اگ نون ملیا حکم اللہ دا کس طرح اگ جلاوے

اتنا بڑا اگ دا بھانبر کھنڈا ہو گیا سارا
صبح سلامت اگ وِج بیٹھا بنی ابراہیم پیارا

کئی واری بُت پرستاں کو لوں اللہ پاک بچایا
مُنکر اللہ دے کچھ کر نہ سکے جتنا زور لگایا

اس طرح ایسے وی اللہ اُج مُحکم کرے گا جاری
 پاک بنی ۱۲ نون صبح سلامت تکسی قوم ایہ ساری

کوئی ایذا پہنچا نہ سکن گے ایہ بریاں نیتاں والے
 سچا محافظ آپ ہے اللہ کر دا خوب سننہالے

حضرت اکرمؐ سے آلِ دوائے گھیرا

آرام فرما رہے سن چمکتے سچے بنی ۴ ہمارے
چھپ چھپا کے اندھیرے اندر آگے مُشرک سارے

رستہ سارا گھیر لیا میں کے سب شر پیراں
ایسوں آگے جان نہ دیساں کر دے سب تد پیراں

اس وقت محمدؐ باہر آ کے پڑھدے سدا نمازاں
نال خموشی ہر شیاہ ہو جاوے نکلت نہ آوازاں

خبر ہو گئی پاک بنی ۴ نوں مُشرکوں کا گھیرا پایا
حضرت علیؑ نوں پاس بٹھا کے پاک۔۔ فرمایا

ہجرت دا حکم

آگیا وقت اب ہجرت دا اُساں طرف مدینے جانا
سب امانتاں لوکاں دیاں دے کے بعد مدینے آنا

سب کچھ علیؑ دے سوا لے کر کے بنی حبی باہر آئے
باہر دا ایہہ منظر دیکھ کے ذرا نہ گھبرائے

نام اللہ دا پیارا لے کے ریت دی مُٹھ اٹھائی
یہیں دیاں آنتاں پڑھ کے مُشرکاں طرف دگائی

کسے مُشرک نون ہوش نہ رہیا اکھیاں کھلیاں رہیاں
پاک بنی نون دیکھ نہ سکے سب تہ پیراں جھل گئیاں

اُتھے بنی نون اگ ساڑے نہ اتھے چلن تلواراں
اپنیاں محبوباں نون بچاوسے اللہ چنگیاں نال پیاراں

حکمت اللہ دی سمجھ کسے وِتج نہ آوسے نال دلپیاں
ہر بندے پر رحمت ہے کردا سمجھو نال یقیناں

بہل گئے اس گھیرے وچوں سچے بنی پیارے
کھلیاں اکھیں اٹھتے ہو گئے اتھے مُشترک سارے

صدیق دے گھر جا کے جلدی پاک بنی فرمایا
اٹھو جلدی کرو تیاری وقت ہجرت دا آیا

لے کر ساتھ ابو بکرؓ نون ہو گئے حیلہ روانہ
راتو رات چلدے رہے رُکھ کے اک نشانہ

غارِ ثورِ وِج

غارِ ثورِ وِج جا کے دو نویں پہنچے صبح روشن ہوئی
غارِ ثورِ وِج داخل ہو گئے دیر نہ کہیتی کوئی

اس غار پر درخت اک جھاڑی دا پُر اتا
منہ غار پر شاخاں جھکیاں ایہہ ہے محکم ربانا

انہاں شاخاں وِج انڈے دیندے آکے کبوتر پیارے
اک مٹکڑی نے جالا تنیا منہ غار پر سارے

ادھر مٹکے دے سارے مُشرک اکھٹے ہو کے آئے
ڈھونڈ کرن ہر جگہ دی کھوجی نال رلائے

نیکل گیا اس گھیرے توں بناو ایہہ نشانہ
ہر جگہ ڈھونڈو جلدی نہ چھوڑو کوئی آستانہ

کھوجی کھوج لگاؤن جلدی پوری نال دانائی
کھوجی کہندے بل گیا رستہ سوہنی نال صفائی

نشان شناس ایہہ رستہ دسدا مُشرک اکھٹے کر کے
اس طرف نشان ہے پکا طرف اس پہاڑی پٹھ کے

غار تک ایہہ پہنچ گئے کھوجی نشان آگے نہ جاوے
ہر طرح عوز ایہہ کر دے کچھ نظر نہ آوے

غار توڑ توں آگے جاوون والا کوئی نشان نہ ملدا
اندر جان تے یقین نہ آوے فیصلہ سن دے دلدا

غارِ ثور وِجِ رَبِّی مَدَہ

درخت گھنے دیاں شاخاں ایتھے کوئی جگہ نہ چھوڑی
مکڑی دا خیالاً تنیا ہو یا اول توں آخر توڑی

اندھے دستن کیوتراں والے ایتھے صحیح سلامت
اس غار دے اندر جاون دی دسدی نہیں علامت

غارِ ثور توں مُشرکِ واپس ہو گئے نال تسلی سارے
جس غار وِجِ آرام فرماون سچے بنی پیارے

مکے وِجِ اعلان کراون گیر سب وڈیرے
جو گرفتار محمدؐ نوں کرسی دیواں انعام بتیرے

اک انعام سو اڈھٹھاں دا جلدی حاضر کرساں
ہور چنگا انعام نقد دا نال خوشی دے دھرساں

اس لالچ نے سارے مکے نوں گھیر لیا اک واری
ہر طرف ہرزستے دی تلاش ہی ہو گئی جاری

سپ نے دنگناں

ادھر غار دے اندر بیٹھے ابو بکرؓ ساتھ بنی دے
بند کرن سوراخ غار وچ سچے تال عقیدے

اک سوراخ سب توں نیچے خالی رہ گیا کھلا
ایہہ سوراخ بند میں کرنا ایہہ یاد نہ بھلا

پیر اپنا اس سوراخ دے اگے ابو بکر صدیقؓ لکھایا
باشک ناگ اک بہت زہر یلا طرف سوراخ دے آیا

ناگ نے آکر دند چلائے سخت آلود زہر دے
ابو بکرؓ صدیقؓ پیچھے نہ ہٹاؤن پیر اٹھے ہی دھر دے

سخت تکلیف زہر دی ہوئی آنسو نکل آئے
پر سپؓ نوں باہر آن نہ دیاں جتنے ڈنگ لگائے

رستہ لوڑے باہر آؤن دا اوہ ناگ زہر یلا
صدیقؓ اس ناگ دا رستہ روکن مکمل کر کے چیلے

مبارک وجود بتی پر ڈگتا گرم اُمّہر وَاں دا پانی
پاک بنی دھیان فرما کے پچھدے جلد زبانی

جلدی جلدی صدیق اکبر نے کیتا ظاہر حوالا
سپت کسے نے ڈسیا مینوں بہت تکلیقاں والا

جے میں پاؤں ہٹاواں اتھوں دشمن باہر آجاوے
ایہہ انسان دا پکا دشمن نہ ہرے دند چلاوے

بنی پاک فرمایا ایٹھوں اپنا پاؤں جلد ہٹاؤ
اپنے پاؤں دی زخمی جگہ جلدی نال دکھاؤ

اس ناگ نون رستہ دے کے آون دیو باہر
سامنے آ کے طلب اپنی کے کچھ کر سی ظاہر

ابو بکر صدیق نے پیر ہٹا کے زخم دے اوہ سارے
انہاں نہ حناں پر لعاب دہن دا لاون بنی پیارے

ختم ہو گیا درد اس ویلے ذرا تکلیف نہ رہی
اچانک خطرہ موت دا ہو یا پھر زندگی مل گئی

ناگ زیارت بنیادی کردا پوری نال تسلی
 لوزی بنیادی چہرہ تیکے پوری لوز تہجلی

تیسرے دن پاک بنیاد غارتوں باہر آئے
 مدینے دارستہ جانن والے واقف کار بلائے

معروف رستہ چھوٹے کے سارا غیر معروف اپنایا
 جنگلی باران وچ اجاڑاں طرف پہاڑاں رستہ آپ بنایا

منجے والے وچ شہر دے کراون اعلان ضروری
 جو محمد نون پکڑ لے آوے اسی حاجت کرساں پوری

سیاقت پہلوان نے تعاقب کرنا

اک پہلوان مکے شہر دا بہت زور آور مھبارا
اس رستے دا واقف بندہ جانے رستہ سارا

لے کے گھوڑا دوڑایا جلدی پکے نال ارادے
اس رستے امید ہے پکی ہو سن پیر پیادے

میں اکلیاں پکڑ لوں گا مجلسی العام پیارا
ڈھونڈ لوں گا جلدی جا کے رستہ ہے واقف سارا

سوار ہو کے تیز گھوڑے پر جلدی بہت دوڑا کے
سراقہ مل پیا اس رستہ پر اکلا دوروں آ کے

ابو بکر صدیق نے ویچھ کے دوروں اتنی عرصن سنائی
یا بنی اللہ دشمن آ گیا ایہ ہے بڑی رسوائی

سچی مدد کرے گا اللہ میرا پاک بنی فرمایا
زمین و توح دھنس گیا گھوڑا جد نیڑے آیا

سراقتدی خلاصی

کچھ ہی دور گئے بنی جی زمین نے چھوڑ دتا گھوڑا
پھر حملہ دی کرے تیار کی دیکھ کے فاصلہ تھوڑا

نیڑے جا کے دھنس گیا گھوڑا اسدا پتی وچ زمینا
بچنے دی اُمید نہ رہی تاں بدلیا نال یقیناں

میتوں ہن بچاؤ محمد میں توتہ کیتی پوری
منوں ایہ سوال ہے میرا جو ہے بہت ضروری

زندہ پچ گیا میں ایٹھوں ایہ وعدہ ہے میرا
اس طرف کیسے لوں آن نہ دیساں لاکے زور بہتیرا

غلطی میری معاف فرماؤ میری حبان بچاؤ
اپنی پیاری نال خوشی دے چدھر مرھنی جاؤ

ایہ دونوں ساتھی چلدے رہے طاقت نال خدائی
ایسی جگہ پہنچے بنی جی اک آبادی نظر کی آئی

سرکارِ دامعجزہ

دل و توح ایہہ ارادہ کر کے طرف آبادی آئے
اس جنگل و توح کوئی خوراک دا اللہ سبب بنائے

آبادی و توح آ کے تکیا اک مائی بیٹھی ہے اکلی
بہت سنجیدہ ہو کے بیٹھی پوری نال تسلی

پاک بنیٰ فرمایا اس نوں کوئی کر سادھی مہمانی
جو کچھ پاس حاضر ہے تیرے دور کریں پریشانی

خاص جواب مائی دی طرفوں نہیں کوئی آتا دانہ
گھر میرے و توح کوئی نہیں تو مشہ کران نہ بہانہ

خاوند میرا بکریاں پالے جنگل و توح لے جابندا
خوب طرح نال تسلی شام نوں گھر لے آندا

اج اک بکری بیمار ہو گئی باہر حبا نہ سکی
چھوڑ گیا میرا خاوند گھر و توح رہ گئی پیچی

پاک بنی فرمایا اس مائی لوز امانت ہووے تیری
دودھ دودھ لوزاں اس بکری دا جو ہے بھلی بھلیری

میری طرفوں امانت پوری پر بکری دودھ کے دینا
ایہ بیمار تے لاسز بکری کے ہے اس توں لینا

پاک بنی نے اپنا ہتھ مبارک نال حکم اللہ دے
پشت بکری دے اُتے رکھیا سچے نال ارادے

پچھڑ بکری اُدھ جاری ہوتا

پاک بنی نے اپنا ہتھ مبارک نال محکم اللہ دے
پشت بکری دے اُتے رکھیا سچے نال ارادے

اکھیاں کھلیاں اس بکری دیاں کیتا ایہہ نظر ارا
پشت اسدی پر ہتھ پیا لاوے سچا بنی ہمارا

جیکر پشت میری پر ایہہ ہتھ مبارک آجاوے اک واری
اللہ پاک دے سجدے کر کے کراں شکر لکھ لکھ واری

اس مبارک ہتھ دی سبک ہمیشہ میرے دل و توح رہی
کس وقت پشت میری پر ایہہ ہتھ لگایا جاسی

اس اُمید و توح عمر گزارے شاید ایہہ وقت آجاوے
ہر ویلے انتظار ہے رہندا ایہہ رب سبب بناوے

اس بکری دے مقدر راہیا توں برسیاں کیوں کردا
عاجز بن کے منگ دعائیں آسرا نہ کھ اس دردا

لاغر بکری لوزن تھا پڑ لائی سچے بنی پیارے
کھڑی ہو گئی بیمار ایہ بکری پہلے نال اشارے

اس بکری دیاں تھناں وِج دُدھ پیا نظری آئے
ابو بکر صدیقؓ اس مانی کولوں اک برتن لے کے آئے

دُدھ نال اس بکری دے بھریا برتن سارا
صدیقؓ اکبر نے پیش جا کیتا پیوے بنی پیارا

باری باری دونویں پیوں ویکھ رہی اوہ مسالی
اس ویلے دُدھ پیوں دی باری اس دی آئی

اس مانی نے پی لیا دُدھ برتن دا سارا
بہت ہی اعلیٰ شیریں دار ایہ ہے دُدھ پیارا

دُدھ دے برتن بھر دتے ابو بکر صدیقؓ پیارے
جو برتن اس گھر وِج ہیگے چھوٹے دُدھ لے سارے

آن جانا رستا

پھر ایہ سفر جاری ہو گیا رستا ہے انجانا
 رہ گیا اگے سفر ہے تھوڑا، ہمت نال مکانا

راہ پتھر پلے کدھر سے کڈے نالے واٹ لمیری
 چھڈ کے دیس یردسی ہوئے رہا مرضی تیری

ٹردیاں ٹردیاں لمیاں واماں کر کے پندھ مکائیاں
 بشرب بستنی لاگے آگئی سبناں تاہنگھاں لائیاں

قبایح آمد

مصنعات شہر دے پہنچے بتی جی قیام اتھے سردمایا
 قبا نام اس جگہ دا وِیح کتاباں آیا

کچھ وقت گزاریا قبا وِیح چنگی نال آسانی
 مبنیاد رکھی پہلی مسجد دی چھوڑی ایہہ نشانی

پڑھیاں کئی نمازاں اٹھے آکے نال امن دے
خوش اخلاق مہمان نواز اٹھے بہت پیار بندے

مسجد قبا مشہور آج تیکر اپر سب زبانوں
ایہ ہے سب سے پہلی مسجد لکھی ہوئی وچ بیاناں

وچ قرآن مسجد قبا دا لکھیا نام ہے ملدا
پڑھو قرآن نال خوشی دے عباہ اتز جائے دلدا

اس قباہ توں خبراں گئیاں وچ بے شراب سارے
پہنچ گئے وچ قباہ دے رب دے بنی پیارے

ایہ خواہش بے شراب والیاں دی آج ہو گئی پوری
استقبال بنی دا کرنا ایہ ہے بہت ضروری

جس طرفوں بنی اللہ آون اوہ رستہ صاف کراؤ
خوش آمدید دا لفظ پیارا کر کے ادب سناؤ

بلند آواز مناسب کرنا نہ کوئی شور مچاؤنا
خوش آمدید نال ادب دے مٹھیاں نال زبانوں

جاری کیتا رب سچے نے رحمت دا بڑا خزانہ
ہل گئیاں اس شہر نوں سب توں فڈیاں شانان

نور اللہ دا لے کے آگے رب دے نبی پیارے
ہن ایہ شہر روشن ہو سی ہلرے پئے اشارے

اس شہر دے باسیاں نوں ہل گیا ایہ خزانہ
سچے اللہ دا کرم ایہ ہو یا دیکھے سب زمانہ

مدینے وچ استقبال

۱۲۹

محبت بنیٰ دے پیدا ہوئی پورے وچ شہر دے
زیارت کرن دی پوری نیت سارے ظاہر کر دے

نال محبت قبا و ل ویکھن سارے پشرب والے
اک دو جے نوں خبر سناون کر کے خوب سننھا لے

پشرب والے کرن صفایاں نالے خوش پوشا کاں
اج ایہہ دن عید اں وانگر کھاون خوش خورا کاں

انتظار پئے کر دے نال خوشی دے سچے بنیٰ اللہ دا
میرے گھر بنیٰ اللہ آون سب دا ایہہ ہی ارادہ

بدر مینر دی چمک پیاری چھک دلاں نوں لاوے
ہر رک خواہش دل وچ رکھدا گھر میرا چمکاوے

ایہہ ہی خواہش ہر بندے دی صفا ہو گئے گھر سارے
میرے گھر تشریف لاون گے رب دے بنیٰ پیارے

توں دی راہیا گھرا پنے دی کردا رہو صفائی
روشن ہوسی گھر ایہہ تیرا رحمت رب دی آئی

رکھ اُمیدیں ہاں بیٹھا ہو جائے نظر کرم دی
اک وارہی تشریف لے آوے مک جائے گھڑی غم دی

چمک اک وارہ جو نوری شمع دی بشرت میری روح آوے
رہستے سارے کھل جان میرے چمک جو سامنے آجاوے

سارے خطرے ٹل جان میرے جو نظر کرم ہو جائے
آس اُمید دا پھل کھڑ جاوے روح میرا ہکائے

آجائے میرے بشرت و توح ایہہ نوری چمک اکواری
جلدی کھل جان میریاں اکھیاں ہو جائے دید پیاری

آباد ہو جائے ایہہ ویرانہ ذرا نہ رہو سے خالی
ہر ہر کرن نوری چمماں بن کے استقبالی

توں ہی راہیا عاجز بندہ کچھ نہیں پلے تیرے
بدہ منیر دی چمک توں لوڑیں بہہ کے و توح اندھیرے

ضروری گزارش

پاک محمد شانوں والے سچے نبی ہمارے
سب دیاں فریاداں سن دے رحمت اللعالمین پیارے

فتح قرآن حکم اللہ دا پڑھیا نال دھبیاناں
مالک اللہ مخلوق ساری دا اندر دویاں جہاناں

آپ اللہ پاک نبی پر بھیجے درود سلام ضروری
پڑھن درود رسول اللہ پر سب ملائک توری

پڑھدے نہ ہوڈ سارے مومن نبی پر درود پیارا
پڑھو عقیدہ سچا کر کے درود سلام ایہ سارا

اس حکم پر عمل کساد سچے نال عقیدے
درجے سب توں اعلیٰ سمجھو سچے پاک نبی دے

وادی بٹھا

چلو چلئے مدینے دل چلئے کرئیے اوہ نظر سارا
کیسا استقبال بنی دا کر دے ہل کے مدینہ سارا

قسمت جاگی مدینے والیاں دی رحمت نازل ہوئی
رحمتاں دا بڑا خزانہ آیا جاگی قسمت سوئی

استقبال دی تیاری کر دے ہل کے مدینے والے
نال خوشی دے حاضر ہو کے خالص محبتاں والے

اپنیاں بچیاں لڑن مدینے والیاں کچھ اشعار سکھائے
آمد بنی پر سب بچیاں لڑن ایہہ اشعار پڑھائے

ایہہ عقیدہ ظاہر کر کے خاص محبت والا
چنگی خاطر نال تسلی کر کے خوب سنبھالا

رحمتاں رب دیاں آٹیاں او تھے گو بنجیا ایہہ آواز
اج مقدر سب دے جاگے کر لوؤ خوشی زیادہ

اس دُنیا وِج روشن ہو سی ایہ شہر ہمارا
بھیج دتا ہے رب سچے نے روشن نور ستارا

مکے جا کے جس وفد نے کیتا سی ظاہر ارادہ
تشریف لیا وِج مدینے طلب ہے ایہ زیادہ

اُس وفد نے سب نوں دسیا آگے بنی پیارے
استقبال دی کر لوڈ تیاری اکھٹے مل کے سارے

خوش ہو کے آمد بنی پر کر لوڈ خوب تیاری
استقبال کرو پاک بنی دا مل کے قوم اج ساری

سب معززہ شہر دے مل کے پورے نال ادب دے
استقبال بنی دا کر یئے ایہ ہی عقیدے سب دے

شہر اپنے توں باہر آ کے دیکھن اوہ رستہ سارا
جس طرفوں ظاہر ہو سی اوہ بدر مُنیر پیارا

نظر آئی اک ڈاچی سب نوں خاص مقصد والی
سوہنی ٹورتے نال محبت جلدی چال مثالی

اس طُوحی پر نظر ہے آیا سوہنا چن پیارا
جسد کے نوروں روشن ہو سی ارج مدینہ سارا

وادی قبائیل پاک محمد طرف بدینے آئے
مدینے والیاں استقبال دی خاطر رستے صاف کرائے

خوش ہو کے مدینے والے مل کے خوش آمدید پکارن
خوش آمدید دے ہر طرفوں خوب آواز سے آون

استقبال بنی دا پہلے کر دے معزز لوک سارے
نوری روشن پاک بنی دا کون استقبال پیارے

داخل ہوئی وچ مدینے دے ایہہ پاک سواری
پڑھدیاں ملکے مدینے دیاں بچیاں نال زبان پیاری

ہو تجارت دیاں بچیاں نے ترانے پڑھنے

ه طَلَعَ الْبَدْرُ عَلَيْنَا
من ثنایات الوداع

سب توں سوہنا جن چودھویں دا پیارا نظر ہے آیا
الوداع دی چوٹیاں وچوں آکے مدینہ خوب چمکایا

ساریاں بچیاں مل کے پڑھن بہت اشعار پیارے
خوش ہو کے شعر پئے سن دے ایہہ قافلے والے سارے

نور ہی نور ہو یا تمہینہ ایہہ رحمت رب دی ہوئی
مقدر بدل گئے آج ساڈے جاگی قسمت سوئی

استقبالی اشعار پڑھن ایہہ بچیاں سوہنیاں نالی زبانوں
بھیج دتا ہے اللہ پاک نے رحمت دا خاص خزانہ

ایہہ دن مبارک سوہنا خوش خبری لے کے آیا
آج اسانوں مل گیا سوہنا نور ایمان دا سایہ

ایہہ رحمت نازل ہوئی اتھے نال حکم خدائی
اکھیاں دا آج فرش بچھاواں دل دی نال صفائی

آگیا روشن نور الہی کردا دلاں نوں تازہ
بدلی قسمت اس شہر دی ہوندا ایہہ اندازہ

خاص خزانے نوری لے کے بنی پیارے رب دے
نور اللہ دالے کے آگے دل روشن کر سن سب دے

اس شہر دے معزز سارے کرن ظاہر ارادہ
تشریف لیاؤ میرے گھر وچ ہے جو بہت گشادہ

ایہہ ہی خواہش ظاہر کردے معزز شہری سارے
اس سواری نوں میرے گھر اتن بنی پیارے

سب دی خواہش پیاری تک کے پاک بنی فرمایا
کھلی چھوڑو ایہہ سواری سب نوں حکم سنایا

سن کے ایہہ فرمان پیارا چپ ہو گئے ایہہ سارے
نال خاموشی سواری پر بیٹھے سوہنے اللہ دے پیارے

حضرت ابوالیوب رضی اللہ عنہما کی مُقَدَّر حاک کے

اچانک ایک جگہ آ کے بیٹھ گئی ایہہ سواری
اتھے ہی سارے راضی ہو جاؤ ایہہ جگہ ہے پیاری

ایہہ گھر ہے جس بندے دا ایہہ ہے عزیز بیچارا
ایہہ ایک معمولی مزدوری کر کے کر دا ہے گزارا

گھر وِج نہ خوراک ذخیرہ گھروں نہیں کُشادہ
رب دی ہو گئی رحمت اس گھر پر حدوں دھ زیادہ

پاک بنیادی سواری بیٹھی خوشی دل وِج ہوئی
گھر میرے وِج تو شہ ہے کتنا ایہہ خبر نہ کوئی

خوش آمدید سب نال مل کے کیتی کیتی واری
میرے گھر آگے آ بیٹھی چینی ایہہ سواری

گھر والیاں توں پچھن لگا اپنے اندر جا کے
گھر وچ کوئی خوراک ہے حاضر کرئیے پیش پکا کے

نال خوشی دے گھر وچ مل گئی کچھ خوراک پیاری
اک برتن وچ ملیا آٹا ایہہ ہے پو بنی ساری

اک دسترخوان بچھا کے کیتا پیش ایہہ کھانا
پسند فرمایا نال خوشی دے بنی جی مہر بانا

پسند فرمائی بنی پاک نے ایہہ ہی جگہ پیاری
سارے شہری ہو گئے راضی کون کرے انکاری

ایہتھے ہی مجلس لائی بنی اللہ دے پیارے
ہر وقت حاضر ہوندے سردار شہر دے سارے

مسجد نبویؐ کی تعمیر

پہلا فرمان ایہہ جاری کیتا مٹھیاں نال آوازاں
اک مسجد تعمیر ہے کرنی پڑھاں جتنے نمازاں

ایہہ جو زمین ہے خالی نال اس گھر دے پوری
اتھے اک مسجد بناواں ایہہ ہے بہت ضروری

پتہ کرو اس زمین دا کر کے خوب تیاری
خرید لوں مالک کولوں جو زمین ہے پیاری

اس زمین دے مالک پکے دو یتیم پیارے
مفت زمین دی آفر کیتی سن دے سہری سارے

پیارے بنی رسول اللہ نے مجلس اک بھائی
زمین دی قیمت مجلس کولوں مشورے نال لگائی

انہاں بچیاں لوں قیمت دے کے جگہ خریدی ساری
سوتھ سمجھ کے شروع کر دتی مسجد اک پیاری

سارے ہل کے نال خوشی دے مسجد خوب بناون
چھوٹے وڈے ہل کے سارے روڑے پتھر اٹھاون

پاک بنی پتھر اٹھاون ہل کے نال انہاں دے
تعمیر مسجد دے درجے مجلس پاک بنی فرماندے

نال خوشی دے سارے شہری کردے کم زیادہ
ہر اک لون پاس بٹھا کے کردے خوب آمادہ

بہت ہی جلدی تیار ہو گئی مسجد ایہہ پیاری
شروع کردتی نماز اسل مسجد و تہ کر کے خوب تیاری

بعد نماز توں فارغ ہو پڑھن درود صلواتاں
جو وفد باہر توں آون کرن اتھے ملاقاتاں

ہر قسم دے فیصلے ہوندے اس مسجد و تہ سارے
ہر اک فیصلہ آپ فرماون سچے بنی پاک ہمارے

ایہہ مسجد بن گئی خاص عدالت اس شہر دی پکی
نال انصاف دے فیصلے ہون مدینۃ البتی کرے ترقی

ادھر مکے والے سختی کر دے اپر انہاں اصحاباں
جو ایمان لے آئے بنیٰ پر آگے وِج حساباں

چوڑی چھوڑ کے مکہ جاوَن طرف مدینے
سامنے مکے توں نکلیں نہ دیندے مُشرک ایہہ کہینے

رات اندھیرے چھوڑن مکہ جد وقتِ میل جاوے
ایسے وقت گھراں توں نکلیں خبر کوئی نہ پاوے

سختی کر دے مُشرک انہاں پر جو نام بنیٰ دالیندا
پر ایہہ مومن نام نہ چھوڑن پکا رکھن عقیدہ

جد وقتِ میلے بخوڑیاں کر دے میل کے مومن سارے
سارے چلے طرف مدینے جدھر گئے بنیٰ ہمارے

مُشرکاں سخت پابندی لائی مکہ چھوڑ نہ سکدے
پر ایہہ عقیدت مند پیارے راہ مدینے دانتگدے

مجلس پیارے پاک بنیٰ وِج پہنچاں کر کے جیلے
ہر ویلے ایہہ طلب ہے دل دی بن جان کوئی بسیلے

انصار دا ایثار

کوئی پہنچ گئے وِج مدینے بن کے مہاجر پکے
خدمت کون مدینے والے بن کے بھائی نُسکے

ایہہ فیصلہ کیتا مدینے والیاں جو مہاجر آوے
اپنے اپنے گھراں وِج رکھو بھائی دا درجہ پاوے

ایہہ محسوس ہون نہ دیو گھر ہے ایہہ بیگا نہ
نہ کوئی کرو شکایت انہاندی نہ کرو کوئی بہانہ

جو اصحاب مکے توں آوے پاک بنی دا پیارا
اپنے گھراں وِج لے کے جاؤ دے کے خوب سہارا

مکے وِج خبراں گئیاں مُشرک بُرا مسناؤن
مدینے والے نال محسوس کر دے کوئی تعاون

محسوس دی ایہہ پوری ہو گئی دل دی سب تمنا
بنی بن گیا مدینے جا کے اُساں ایہہ نہ منناں

ایہہ فقیر ہے خطرے والی اس داخل کوئی لڑو
جلدی ڈھونڈو جل کوئی اسدا خالی ایہہ نہ پھوڑو

جلدی کوئی تیاری کر کے کوئی ایسی سکیم بناؤ
مدینے والیاں توں خبر نہ ہووے اچانک گھیرا پاؤ

بیتاں دا دشمن کوئی نہ پھوڑو جو ملے اک واری
سارے جل کے ہتھ کرے کر کے خوب تیاری

مکے چھوڑ کے پاک بنی جد پہنچے وچ مدینے
گزرے اتھے نال امن دے سوہنے کچھ مہینے

آون خبراں مکے دی طرفوں کسے نہ کسے بہانے
تیاری کردے حملہ کرن دی مشرک بے ایمانے

مشرک ہو کے اکٹھے سارے لشکر اک بناون
ہر سردار نال فخر دے اپنا نام لکھاون

ہر سردار نے اپنا اپنا جتھہ خوب بنایا
سارے شامل اس وچ کر کے لشکر بڑا چڑھایا

اپنے اپنے گھوڑے لے لے چنگیاں سب سواریاں
جنگ دا ایہہ سامان سارا ڈھال اتے تلواراں

کر کے تیار لشکر سارا سکھاون طریقہ جنگ دا
دُصوم مچانی اس لشکر نے جس طرفوں ایہہ لنگھدا

وقت تاریخ مقرر کر سن کوچ کرن دا سارا
نال حفاظت سب مکے دی ہلدا ایہہ اشارا

نال عقیدت شامل ہو گئے بتاں دے پجاری
سنجے کر دے بتاں اگے کر کے خوب تیاری

وقت مقرر ہل کے کیتا کوچ کرن دا سارا
کوچ کرو سب اکٹھے ہو کے ہلسی جلد اشارا

مکے توں چل پیا لشکر شانناں والا
راہ سفر دے ہو یا روانہ کر کے خوب سنبھالا

چند دنوں تک پہنچ ہی جاسن پکا کر کے ارادہ
ہر پڑاؤ پر ٹھہرن راتیں کر کے سفر زیادہ

جنگِ پندر

فتحِ مدینے خبر ایسے پہنچی حملہ ہوون والی کو
اس شہر دا ہے اللہ مالک اُسدی ہے رکھوالی

حملہ ہوکن دے طریقے سوچن انصارتے مہاجر سارے
سب نوں اک ارشاد فرمایا سچے بتی پیارے

شہروں باہر جا کے حملہ ہوکان پوری نال تسلی
پاک اللہ دا آسرا پکا نوری نال تحبلی

جس آبادی پر ہو جائے حملہ برباد ہو جائے ساری
سب پر ہے معیت بن دی آجائے خوب خوار کی

جلدی ہو جاؤ سب اکٹھے لے کے نام اللہ دا پیار
ڈھال تلوار جو ہے گھر وچ لے آؤ نیزہ بھالاسار

چلو چلی کے شہروں باہر جس طرفوں اوہ آون
باہر ہی جا کے کوشش کریتے شاید رک ہی جاون

مجاہدوں کی تعداد

مجاہد جرتے انصار اس شہر دے آگے بل کے سارے
حکم پاک بنی دادا سن کے نال اک اشارے

غازی سارے ہوئے اکٹھے گنتی ہو گئی جاری
کل افراد تین سو تیرہ ایہ تعداد ہے ساری

جنگ دا کوئی سہتیار نہ پورا بعضے ہتھوں خالی
نہ کوئی پلے ڈھال تلواراں نہ ہے کوئی سواری

گھوڑے سوار انہاں دِرح نھوڑے پیدل چلن زیادہ
نہ تلوار ہے بعض ہتھال دِرح نہ سامان کُشادہ

جان تنلی پر رکھ کے آگے خوف نہ کوئی خطرہ
ایہ پکا یقین انہاں ا ایہ ایمان دا قطرہ

شہادت دا درجہ بہت ہے اعلیٰ جنت و ترے جاوے
جو واپس زندہ آجاوے غازی اوہ

ایہہ ڈر ہے ملن انہاں لوں دیوں جو قربانی
دلوں جو حکم اللہ دا منے ایہہ ہے خاص نشانی

جنگ دی تیاری

سارے غازی اکٹھے ہو کے شہروں باہر آئے
دور شہرتوں اک میدان وچ آ کے ڈیرے لائے

اس ہی رستے اتے آون گے حملہ آور سارے
انتظار کرو اس میدان وچ غازی سب پیارے

دھوم مچاندا اوہ لشکر آدے ایسیاں خبراں آون
کوئی روک نہ سکے رستہ انہاں جس طرف اوہ جاون

مکے شہر دے سردار وڈیرے آپ قیادت کردے
سب تیز رفتار سواریاں اتے لشکر ہر ہرے

نزدیک اس میدان دے آ کے کودے ایہہ تقریراں
اکٹھے ہو کے لاؤ ڈیرے چنگیاں نال تدبیراں

ایہہ چند اک نظر یے آون بندے اللہ والے
انہاں توں زندہ کوئی نہ چھوڑو موت دے کرو والے

اللہ ہی اللہ ہر وقت پیکار نہ سُنن آواز ہمار کی
سب لوں دُسدے نام اللہ دایتاں دی کرن خواری

بُت اسادے بہت پیارے پرستش بیتاں دی کرینے
بیتاں لوں اسماں چھوڑ نہ سکاں زندہ رہیے یا مرینے

ایچھے نہ چھوڑو زندہ کوئی جو مسلمان کہاوے
اس لوں اپنے ساتھ ملا لو جو طرف اسادے آوے

مسلمان نظر اتھے پتے آون اس شہر وچ کوئی حصہ
اتھے سارے مار مکاؤ ختم کرد ایہہ قصہ

ی شرب والے خوش ہو جاسن نال نستی سارے
ہر طرف کھلے ہو جاسن رستے صاف ہمارے

بڑے بڑے بُت اسادے بہت خوش ہو جاسن
نال خوشی ایہہ بُت اسانوں امداداں خوب پچاسن

وچ میدان دے کھڑے ہو کے طلب کرد اِکواری
آجاوے مقابل ہو کے جس لوں موت ہے پیار کا

اتھے جو بندہ مقابل آوے ایسی تلوار چلاوے
ختم کر دیو پہلی وار کی ذرا دیر نہ لاوے

شروع کر دیو ہر طرفوں جو کوئی سامنے آوے
حملہ کرو خوب طرح دا زندہ کوئی نہ جاوے

سردار بیٹھ کے گھوڑیاں اتے وچ میدان دے آئے
حملہ کرن دا حکم سنایا ذرا نہ شرمائے

وچ میدان دے نظر دوڑائی آ کے سب سرداراں
سبز پوشا کاں والے غازی دس کئی ہزاراں

سردار وچ میدان جو آئے ختم ہو گئے سارے
مشک سب گھبرا گئے اتھے دیکھ کے ایہہ نظارے

مسلمان اساں تھوڑے دیکھے ایہہ فوجاں کدھرو اتیاں
اساں اتھے کامیاب نہ ہوساں اتنیاں وچ خدا یاں

ایہہ فوجی ہور ملک دے سامنے نظر پئے آون
ایہہ لوک نہیں بھرب دے نہ ایہہ مارے جاون

نہ خوف انہاں دے دل وچ نہ جان دا خطرہ
کتنی واری تلواراں چلیاں خون نہ گریا قطرہ

وچ میدان دے آگے جلدی حملہ آور سارے
لشکر سارا اکٹھا ہو کے تال اک اشارے

مُسلماناں دی فستح

مارے گئے سب توں پہلے سب بہادر پکے
جو سردار سامنے آئے اوہ دی پنج نہ سکے

کے طرح جان بچان دا مُشرک کون ارادہ
میدان چھوڑ کے بھاگ گیا لشکر بہت زیادہ

اٹھانہ سکے لاشاں اتھوں رعب ہو گیا طاری
بیچ گئی بھگدڑ مُشرکاں اندر تھٹی خلقت ساری

جان بچا کے بھاگے ایسھوں جدھر ملیا رستہ
ہوش حواس نہ قائم رہیا ہو گیا دل شکستہ

نال اساڈے ایہہ کے ہو یا کر دے سوچ بچاراں
ذلیل آساں توں آن کے کیتا اپنیاں انہاں سرداراں

شہیدان نماز جنازہ دہلی

جو اصحاب شہید ہو گئے ایتھے ویتھ لڑائی
سب شہید اکٹھے کر کے نماز جنازہ گئی پڑھائی

کفن دفن دا بندوبست ہو گیا ویتھ میدان بھد کے
اج دی اوتھے حاجی جا کے فاتح خوانی کر کے

سامنے پاک بنی دے ہو گیا تجھیز دفن ایہ سارا
ہر اصحابی پڑھا جاتا اِنَّا لِلّٰہِ وَاِنَّا لَعَبْدُہٗ

کچھ اصحابی زخمی ہوئے پر ہمت کسے نہ باری
ہر اک دی پیاری زبان پر ایہ ہی لفظ ہے جاری

پاک بنی دے حکم مطابق ہو گیا ایہ کم سارا
لے کے چلو طرف مدینے نام اللہ دا پیارا

جو سامان مکے والیاں دا ہتھ انہاں دے آیا
سارا سامان اکٹھا کر کے مدینے ویتھ پہنچایا

پاک بنی مدیٰ و فتح مدینے کر کے خوب تیاری
دفاع شہرہ کرنا پئے گیا آگئی ایہہ ذمہ داری

سب اصحاب پاک بنی اودے جانتار پیارے
کوئی مشکل انہاں دا زاہنہ رو کے مل جان جو اتارے

ارد گرد دیاں وادیاں اندر ہو گئی ایہہ مشہوری
جو فریادی بن کے جاوے پاوے فیض ضروری

فتح مدینے آگیا بنی اللہ دا استیجا خاص پیدا
آکے جس نے چمکا دیتا ہے ایہہ مدینہ سارا

جو مدینے توں واپس جاوے مل کے پاک بنی لوں
اللہ نے بنی مدیٰ دا ذکر ہے کر دا سچے دلوں یقینوں

کچھ لوک ایمان لیا ئے مسن کے سب جوالہ
کچھ بنی لوں جا کے پرکھن کر کے خوب سنبھال

جتنے تک ارادہ ایہہ پہنچے کر کے لوک ارادہ
خود بنی لوں ملن دی کر دے دلوں خواہش زیادہ

دور دراز توں وفد جو آون وچ اس شہر دے
واپس جا کے اپنے ملک وچ ایہ مشہور کر دے

شہر مدینہ نبی اللہ دا سچا بہت پیارا
واحد اللہ سب توں دے جو ملک ہے ہمارا

کوئی وفد نبی جی بھیجن دے کے پیغام پیارا
میںوں حکم ملیا اللہ دا جو ملک ہے ہمارا

سب توں ایہ پیغام پہنچاؤ کر کے تاکید ضروری
اللہ پاک توں مالک منو ہر حاجت ہو سی پوری

اللہ پاک نے پیدا کیتا زمین آسمان پیارا
سورج چمکایا وچ آسمان روشن کرے جاگ سارا

دن بنایا روشن کر کے درس سب تصویراں
رات بنائی آرام دی خاطر چنگیاں کر تدبیراں

اللہ پاک نے نبی بنا کر مبعوث ہے فرمایا
اس پاک اللہ دے حکم مطابق میں ایہ قدم اٹھایا

اس دہج ذرا شک نہ سمجھو ایہ ہے حکم خدائی
ایہ فرمان ہے اُس مالکِ داجس دُنیا سب بنائی

مکے والے سن لوکاں توں بنی دیاں سچیاں باتاں
حسدی اگ سارے اوہناں لوں نال بریاں جذباتاں

بدلہ اپنی شکست دا سوچن کر کے خوب تیاری
کئی تذبیراں بناون بہہ کے نال بڑی ہشتیاری

جنگِ اُردی تیار کی

سب توں آخر ایہہ سکیم بنائی حملہ کرئیے تازہ
شہر لوں گھیر لئے ہر طرفوں لشکر ایہہ نہ یادہ

باہر کیسے لوں جان نہ دیو نہ کوئی باہروں آوے
دوست یار تے مہاجر مارو جو نظر آجاوے

تازہ خوب مکمل کر کے حملہ دکھ مٹاؤ سارے
بیتاں دی توہین ایہہ کر دے جو معبود ہمارے

بیتاں دی خوب پرستش کر کے طرف بٹریاں چلے
باہر کیسے لوں جان نہ دیئے رستے سارے ملے

باہروں کیسے لوں آون نہ دیئے جو امداد دی آون
کوئی انہاں لوں مل نہ سکے نہ امداد پہنچاؤ

وِج مکے دے ہندیاں رہیاں کوئی عرصہ تجویزاں
آخر تیار کی جنگ دی کبیتی مل کے سب عزیزاں

میل کے سب اکٹھا کیتا سامان ہر طرح دا
گھوڑ اسواراں دا سامان علیحدہ کچھ سامان پیادہ

جمع کیتا سامان کچھ جلدی کر کے خوب ہوشیاری
تیار ہو جاوے سارے میل کے حکم ہو گیا جاری

مُشرک سب اکٹھے ہو کے ایہہ تجویز بناون
نال اتفاق دے سارے چلے کر کے خوب تعاون

کوچ کر گیا مکے توں لشکر طرف مدینے
بہت ہی جلدی پہنچ ہی جاسن ایہہ مُشرک بے یقینے

شکر دی آمد

دِجِ مدینے ایہہ خبراں گتیاں شکر آگیا مہبارا
اردگردنوں نال ملا کے آگیا مکہ سار

کچھ شکر رستے پر چلے سے کچھ دُوروں گھیرا پاکے
پہنچ گئے باہر شہرتوں پورا زور لگا کے

دفاع شہر دا کرن دی خاطر مہاجر تے انصاری
پاک بنی دے حُکم مطابق کر کے خوب تیاری

باہر شہرتوں حملہ روکن انصار مہاجر سارے
اس جنگ دِجِ شامل ہو گئے سب اصحاب پیارے

سخت لڑائی جاری ہو گئی کچھ نہ لگی دیری
حملے ہوں دونہہ طرفاں توں میدان دِچار چوہیری

دُند مُبارک شہید ہونا

اس لڑائی وِج شہید ہو گیا مُبارک دُند نبیؐ دا
اصحاب نچھاورہ جاناں کر دے ہو کے بہت سنجیدہ

محمدؐ شہید اسان کو دتا ہر مُشرک شوز مچا دے
ایہہ آواز وِج میدان دے ہر طرفوں پئی آدے

سُن کے آواز اصحاب نبیؐ دے کر دے ایہہ ارادہ
ہُن اسانوں زندہ رہن توں شہادت قبول زیادہ

زندہ رہن دا کوئی نہیں فائدہ بغیر نبیؐ پیارے
موت دا خوف دل وِچوں کدھ کے اصحاب وِج سارے

مُشرکان آتے ایہہ حملے کر دے جان دی باز سی لا کے
پُرواہ نہ کر دے جان اپنی دی پورا زور لگا کے

نقتہ جنگ دا ایہہ بنا یا لاسناں بہت گرا یاں
جان اپنی دی پُرواہ نہ کر دے کُترن وانگ قصائیاں

گھبرا گئے ایہہ مُشرک ایہتھے کس طرح جان بچائیے
 اپنی جان بچاکے اتھوں ایہہ لاشاں نہ اٹھائیے

اس جنگ ویتح پیر اُکھڑ گئے مُشرک بہت گھبرائے
 کوئی بھاگے جان بچاکے کوئی گھیرے ویتح آئے

کافراں نوں شکست

شکر میدان اُحد نوں چھوڑ کے کوئی کھلا رستہ لوڑن
بس طرف کوئی رستہ ہل جائے اُس طرف سب دوڑن

اک طرفوں آوازاں آئیاں ادھر ہی رسول اللہ ص دے
آکے سب زیارت کر لوو سچے نال عقیدے

دوشی ہمو کے اصحاب ایہہ سارے کر دے شکر اللہ دا
بیارت کر دے پاک بنی مادی کر کے ادب زیادہ

لکھ لکھ شکر ہے تیرا اللہ کیتی توں نگہبانی
نام تیرے دی فتح مبارک کوئی نہیں تیرا ثانی

اپس آکے شہر دے اندر کر دے شکر اللہ دا
غل پڑھن حضور اللہ دے سجدے کرن زیادہ

نبی اللہ راتیں جاگن تے منگن ایہہ دعائیں
یا اللہ توں رحمت کر کے مدینہ شہر بجائیں

مدینے دی سلامتی دیاں دعاواں

ایہہ سدا آباد رہے مدینہ جو پسند ہے میری
ہر وقت ایسے نال حکمت دے چمکے رحمت تیری

یا اللہ اپنے وِج دھیان دے رکھیں ایہہ مدینہ میرا
ایہہ شہر رہے قائم ہمیشہ کرم ہو جائے تیرا

تیری نظر وِج رہے مدینہ سدا آباد یا اللہ
سدا قائم ہو جائے رحمت بھر جائے میرا پلہ

وِج مجلس پاک نبیؐ دی سب اصحاب پیارے
باہر دیاں لے آون خبراں انصار مہاجر سارے

کوئی اصحاب پیارے جاون پیغام نبیؐ دالے کے
کوئی وفد جو باہروں آون بھٹاؤن تسلیاں کے

وِج مجلس دے آکے کرن زیارت پیارے پاک نبیؐ دی
سب اصحاب وِج مجلس آون بن کے بہت قریبی

ہر طرح دیاں فریاداں کر دے اگے نبی اللہ دے
امداداں سب دیاں اٹھے ہموں چنگے نال عقیدے

باہرتوں جو وفد بن کے وِج مدینے آون
ویچھ کے رُتہ پاک بنی ادا کر دے خوب تعاون

دربارِ محمدی

صورتِ سیرت ساری دیکھ کے منتق بنی اللہ دا
دایس اپنے مُلک و قح جاون کر کے نیک عقیدہ

و قح مدینے بنی اللہ دا چسنگیاں صفتاں والا
پیغام اللہ دا سب نون پہنچا وے کر کے خوب سمجھال

اللہ ہی اللہ سب نون دستن سوہنا نام پیارا
مجلسِ پیاری و قح جو آوے ملدا خوب سہارا

ایہہ جتنے لوک مدینے والے جان نثار پیارے
تن من سب سمجھا وے کر دے نال اک اشارے

اتنی عزت نظر نہ آئی و قح ایوان شاہاں دے
بڑیاں سب ایواناں والے جو شہنشاہ کہلان دے

نال غضب دے حکم سناون رعب جماون بھارا
و قح ایوان کوئی بول نہیں سکدا ڈر دا مجمع سارا

مدینے والے نبی اللہ دے سب نون پاس بھٹا وں
بہت پیار تے شفقت کر کے عزت نال بلا وں

اسلام دی دعوت

دعوت دیون ہر کسے نوں نام اللہ دا پیارا
جو مالک ہے سب دُنیا دا سب دا پالہنہارا

کوئی باہر جاوَن اَصحاب پیارے لے کے دعوت تانے
بادشاہاں نوں پیغام پوچاوَن ایہہ اَصحاب سیانے

کوئی بادشاہ پیغام سُن کے کر دے چنگیاں سوچ بچار
کوئی پچکا ایمان لیاون سوہنیاں نال پیاراں

کوئی پیغام بنی دا سُن کے باتاں کرن زیادہ
سخت زبان نال دُھمکیاں دے کے جنگ اکرن ارادہ

سخت جنگاں دا آگیا ایٹھے ایسا اک زمانہ
کوئی کسے دی فتح قیادت مجاہد ہون روانہ

کوئی مدینہ پر حملہ کر دے لے کے لشکر تازے
پر فتح دیاں ایہہ خیراں آون سُن سب آوازے

ایہہ دین محمدی روشن ہو یا ہر پاسے ہر جانی
اللہ ہی اللہ دا نام پیارا پکارے سب خدائی

اسلامی دور

مسجد بنیاں کئی شہراں و فتح اُچیاں ملن اذاناں
فرمان بنی ۴ دا ہار کی ہو یا چنگیاں نال دھیانان

نال یقین دے لا الہ الا اللہ دا آگیا سبق پیارا
الا اللہ دا ورد ہے کردا مسلمان اج سارا

محمد بن سچے رسول اللہ دے ایہہ یقین ہمارے
رحمت اللعالمین بن سچے سب توں بن پیارے

دُنیا و فتح پھیلایا آ کے نام اللہ دا پیارا
نام اللہ دا ہر بندہ لیتا و فتح جہان دے سارا

اس دُنیا و فتح مخلوق ہے جتنی کالی گوری ساری
اللہ پاک نوں مہنت سارے عقیدت نال پیاری

کوئی اپنی زبان مطابق نام اللہ دا کوئی پکارن حق تعالیٰ
ایہہ سارے نام واحد اللہ دے جو سب اپنے نہ کھوالا

سب دُنیا و فتح نام اللہ دا کیتا روشن سارا
ہر کوئی نام اللہ دا پڑھدا جو ہے ہر بندہ خاص پیارا

اللہ دا فرمان ہے پیارا ظاہر و باطن قرآن نے
محمد بنی ہے سب توں اعلیٰ سمجھو نال دھیانے

اللہ اس محبوب اپنے دی نبوت ظاہر کر دیا
پاک محمد حبیب اللہ دا پڑھا دے سبق اللہ اکبر دیا

نام اللہ دا وِج دُنیا دے روشن ہو گیا پورا
کائنات ساری پر نظر دوڑاؤ نہ دے کوئی ادھورا

اللہ دی کائنات دے اندر ہوں ظاہر کئی خزانے
جو انسان دی سمجھ توں باہر تحقیق بہت پرانے

جو ضرورت ہے اس دُنیا دی خود ظاہر ہو جاوے
ایہ ہے رحمت سچے اللہ دی بن جائے خود معاون

محمد پیارے نبی اللہ دے ایسا نور پھیلا یا
روشن ہو گیا سب زمانہ کوئی فرق نظر نہ آیا

وِج مدینے اصحاب نبی دے بہادر بہت پیارے
مجلس پاک بنی توں سنوارن اکٹھے مل کے سارے

مدینے دی خوشحالی

خوشحالی آگئی وِج مدینے تنگی رہی نہ کوئی
مالِ غنیمت باہر توں آوے کسر رہوے نہ کوئی

مِل کے سب اصحاب پیارے شکر اللہ دا کرے
محکم مطابق پاک نبیؐ دے ہر سجدے وِج دھردے

ایہج خبراں وِج مکے گئیاں حیران ہو گئے سارے
حملہ کرن دی طاقت نہ سمجھن سردار مکے دے بھارے

او متھے کوئی پیش نہ جاسی ادہ طاقت دے زیادہ
نال خموشی مکے وِج بیٹھو چھوڑ کے سب ارادہ

ہبتاں لوں خوب سنوار کے رکھو کھجے اندر جا کے
بڑے بڑے سب بت پیارے رکھو خوب سما کے

خاص پرستش ہبتاں دی کر لوؤ کر کے گریہ نزاری
نال خوشحالی سے پوچھا کر کے محبت نال پیاری

نئی دی حکومت بیکی ہو گئی طرف مدینے جا کے
تجارتی قافلے جو واپس آون خبر سناون آ کے

اتنی مضبوط حکومت بنی دی ایسی نہ پہلے کسئی زبان
اصحاب پیارے پاک بنی دے جان دی دین قربانی

اپنی جان دی پرواہ نہیں کر دے عاشق خاص بنی دے
زبان مبارک بنی توں لفظ جو نکلے جلدی عمل سب کر دے

اک دو جے توں سبقت لے کے جلدی کرن تعاون
کوئی حذر انکار نہ کر دے بن کے خاص معاون

کوئی حکومت و فتح دنیا دے ایسی نظر نہ آئی
ہر حکومت پر نظر دوڑاؤ ساری و فتح خدائی

ایسا رعب اس مجلس دا ہو جاندا ہے طاری
نال ادب دے بنی اول ویکھے مجلس ایہہ پیاری

اثر دلاں تے ایسیاں کر دیاں پاک بنی دیاں باتاں
شک شبہ ذرا نہ اس و فتح قرآن دیاں سب آیاتاں

ہر حکم اللہ دا دُسدے سچے نبیؐ پیارے
صاف تے سُمھترے سب لوں دِسں کوہنے رستے سارے

عقیدت مندا اصحاب نبیؐ دے سچے سب پیارے
نال پیار دے آپس اندر محبت کر دے سارے

عمرے دکی نیت

پاک بنی نون گھر اللہ دا رہندا ہے وِتِح یاداں
مشرکاں دا زور ہے اُمتھے اللہ کرے امداداں

کچھ مجاہد پیارے لے کے طرف مکے دے جاواں
مکے جا کے نال صلح دے عمرہ کر کے آواں

جنگ کرن دی خواہش نہ میری مکے اندر جا کے
عمرہ کراں میں پاک کجے دا طرف حرم دے آ کے

حدوں دا چھوڑ یا مکہ آگے ہاں وِتِح مدینے
وِتِح مدینے آ کے گزرے پنج سال تے کچھ مہینے

اتنا عرصہ دیکھ نہ سکے رب دا گھر پیارا
اتنی مدت وِتِح جانہ سکيا کوئی اصحاب نیارا

کر کے تیاری مکے ول چلے پکا رکھ ارادہ
عمرہ کرن دی خواہش پرانی دل وِتِح ہے زیادہ

پاک محمد حبیب اللہ دے لے کے اصحاب پیارے
طرف مکے دے روانہ ہو گئے انصار مہاجر سارے

ارد گرد دیاں وادیاں اندر خبر جہاں نون ہوئی
سب تیاریاں کر کے آگے بچھے رہیا نہ کوئی

کوئی راماں ویتح ملدے جانہ خاص یقیناں والے
کوئی دُوروں جلدی چل کے پہنچن بنی دے متوالے

ایہہ قافلے والے مجاہد پیارے، مل کے چلدے سارے
بہت بڑی جماعت بن گئی سب اصحاب پیارے

مکے والیاں توں تشریح

جا پہنچے نزدیک مکے دے خیراں اندر گتیاں
مکے وچ افراتفری پھیلی کوئی خوشیاں نہ رہیاں

اکٹھے ہو کے مکے والے ہو گئے آگ بجو لا
چڑھائی کر کے آگے دوروں ایہ محسوسی ٹولہ

آؤن نہ دیو حدود مکے وچ روکو باہر جا کے
باہر جا کے جلدی حملہ کروئس جاؤن گھبرا کے

اک وند سیانا جا کے لاوے ویچ کے ایہ اندازہ
طاقت کتنی لے کے آئے تھوڑی یا بہت زیادہ

سمجھدار تے سیانے بندے ہو کے بہت سنجیدہ
چنگے نال طریقے جا کے سمجھو موقوف اس بنی دا

آؤن نہیں دینا شہر دے اندر کسے نال طریقے
باہروں ہی واپس ہو جاؤن چنگے نال سلیقے

کے وقت باہر جا کے ملیا، نگاہ دوڑا دے ساری
کس مطلب توں لے کے آئے، اتنی طاقت مہیاری

نال ہی پچھتے مطلب آؤن دا جنگ دا ہے ارادہ
مکے اندر آؤن نہ دیساں ہو سن قتل زیادہ

تسلی دیوں اس وفد توں سچے بنی، پیارے
اتھے آکے جنگ کرن دے ارادے نہیں ہمارے

عمرہ کر کے کعبے پاک دا واپس ہونا جلدی
ایہہ ہی ارادہ لے کے آئے ہو، خواہش نہ کسے گل دی

نہیں ارادہ جنگ کرن دا نہ ایتھوں کچھ لیناں
عمرہ کر کے واپس ہونا بیٹھ اتھے نہیں رہناں

شہر و ترح داخل ہون نہیں دینا مجاویں زور لگاؤ
سب توں بہتر ایہہ گل ہیگی واپس ایتھوں جاؤ

نہ کوئی خون خرابہ ہووے نہ کوئی ہو، خوار کی
مکے اندر آؤن نہ دیساں ہو گئی خوب تیاری

مکے والے اس وفد نے کیتا خطا ہر ارادہ
جنگ دی اُساں تیاری کیتی لشکر بہت زیادہ

سارا شہر اکٹھا ہو کے باہر مکے توں آسن
دست بدستی لڑانی کر کے تباہی خوب مچاسن

نبیؐ کہیا نال صلح دے طواف کجے دا کرنا
اُرکان عمرے دے پورے کر کے ضائع وقت نہیں کرنا

اس ہی وقت اُساں واپس جاساں نہیں کرنی کوئی دیر کی
سارے شہرنوں جا کے سناؤ ایہہ ہے مرضی میری

مکے والیاں دی جتد

پر وفرا یہ بات نہ منے اکو زٹ لگا دے
پورا زور لگا کے روکاں اسوں جو مکے دل آدے

خد مکے دے اندر جاون دی کرسی جو تیاری
خدوں باہر جنگ کراں گے طاقت لا کے ساری

دونوں طرفوں قتل ہون گے خون ہو جاسی جاری
داخل مکے و توح ہون نہ دیساں ہو گئی خوب تیاری

اک اصحاب پیغام نبیؐ دالے کے مکے اندر آیا
مکے دیاں سرداراں تائیں ایہ پیغام سنایا

سرداراں مل کے دیر نہ کیتی عاف جواب سنایا
شہروں باہر ہی لوک دیاں گے جو مکے دل آیا

شہر مل باہر ایہ خبراں گئیاں جو مجر دی آون
شہید ہو گیا اصحاب پیارا سب ایہ خبر سناون

پاک بنی نے عمرہ کرنا مکتے اندر آ کے
عثمان غنیؓ ایسے پیغام پہنچا دیں سب توں پاس بھاگے

نال صلح دے عمرہ کرنا یکتا ایسے ارادہ
جلدی عمرے توں فارغ ہو کے نہیں لینا وقت زیادہ

مکتے والیاں ساریاں جل کے صاف جواب سنایا
شہروں باہر ہی روک دیاں گے جو مکتے ول آیا

صحیح سلامت مکتے اندر آ گیا ہیں تو اکلّا
کھلی اجازت ہے اساد کی طرفوں کر لو طواف سکھلا

اور کے توں نہیں اجازت مکتے اندر آوے
باہر مکتے توں روک دیاں گے بھاؤںیں نرد لگاؤ

عثمان غنیؓ نے وترح مکتے دے کیتی ایسہ دلیری
بغیر بنی دے عمرہ کرنا ایسہ نہیں مرضی میری

عثمان غنی رضی اللہ عنہ کی شہادت مدنی افواہ

ادھر مشرک نے افواہ پھیلانی باہر مکے تڑپا کے
شہادت پاکے اصحاب بنی اوسے مکے اندر جا کے

غیب ہو گیا اور بندہ جس ایہہ افواہ پھیلانی
سب سننے والے خبر پہنچاؤں ہر طرف ہر جانی

بڑی خبر ایہہ اچانک پھیلی وچ جماعت پیاری
پاک بنی مدنی جماعت اتے لڑا ہو گیا طاری

بدلہ لینا عثمان غنی رضی اللہ عنہ دا پیکتا کرن ارادہ
دست مبارک پاک بنی اوس پر کرن عہد زیادہ

بیت الرضوان

بیت الرضوان نام اس عہد دا لکھیا و توح کتاباں
نال تسی عہد ایہہ رکیتا ہل کے سب اصحاباں

وقت جان دا مقرر کرنا سچے نبی پیارے
مکے اندر پہنچ جاون گے سب اصحاب تیارے

وقت دا تعین نہیں ہو یا ہو رہو گئی سب تیاری
طرف مکے دے جلدی جانا جو حکم ہو جائے جاری

عثمان غنیؓ دا پرستار

کے اچانک آگے خبر سنائی خالص رب و بندے
عثمان غنیؓ مکے توں آگے صحیح سلامت زند

پہنچ گئے ویتح اصحاباں عثمان غنیؓ پیارے
پاس نیو آدے جا کر بیٹھے اکٹھے ہو کے سارے

شکر اللہ دا نبیؐ جی کر دے سچی نال زبانان
نال محبت سب اصحاب پیارے کرن ادا شکرانہ

عثمان غنیؓ لوز پاس بٹھا کے چھین نیو پیارے
نال دھیان دے سن دے باتاں سب اصحاب پیارے

مکے شہر دے اندر جا کے یس کیتا ظاہر ارادہ
اساں بھلدی آگے عمرہ کرنا وقت نہ لو اں زیادہ

عثمان غنیؓ سب دستن زبانی مکے دیاں ملاقاتیاں
سب نے خاص جواب سنایا تلخ کرن سب باتاں

کوئی صلح دہی بات نہ سُن دا نہ کوئی شرط مناون
ہر طرفوں نہ ہی نہ دے صاف آواز سے آون

سب طاقت اپنی ظاہر کر دے پکے نال شمارے
ایہہ ہی سب جو اب پیئے مل کے سہتری سارے

فرمان بتی دا ظاہر ہو یا اصحاب سمن پیئے سارے
اتھے آکے جنگ کون دے ارادے نہیں ہمارے

عسکر کرن وچ مایوسی

چھوڑ کے چلے طواف کعبہ ایقین اللہ تے کر کے
مکے سب فریاداں کر یے سرسجد وچ دھر کے

آخر سن ہی لوے گا اللہ ساریاں ایہہ فریاداں
بہت ہی اعلیٰ سبب بنا کے کرسی خود امداداں

نال امن دے واپسی چلے رکھ کے خاص ارادہ
ہر کم وچ کوئی حکمت اللہ دی سب توں بہت زیادہ

واپس ہو گئے بغیر عمرہ توں سب اصحاب پیارے
وچ قیادت پاک بنی دی طرف مدینے سارے

حکم مطابق رسول اللہ دے چل پئے طرف مدینے
اللہ پاک عطا ہی کرے گا اپنی رحمت دے خزینے

منزلو منزلی چل کے پہنچے اپنی اپنی جانی
نال محبت اک دوجے دی کر کے راہ نمائی

۱۸۳
حضورِ دی کی پھری

مجلس اندر پاک بنیٰ دی سب اصحاب پیارے
دن تے راتیں کرن زیارت نال محبت سارے

وٲح عرب دے شہر مدینہ چمکیا وانگ تندیلیاں
ظاہر کرن شان تے شوکت چنگیاں نال دلیلاں

دین محمدی ظاہر ہو گیا بڑیاں نال پیاراں
شامل ہو گئے اس دین سچے وٲح نیکو کار ہزاراں

دور دراز دیاں شہراں وٲح جا کے ایہہ اصحاب سارے
ایہہ ہی پیغام پہنچا ون دین سچے دا نال محبت سارے

دین دکی تسلیح

چھوڑیاں چھوڑیاں وادیں سے ورتج جا کے ایہ دین چھوڑیا
پر طرف اسی دین دا منظر سوہتا نظر ورتج آیا

کئی جگہ جو پکے مُشرک ایہ طاقت وڈ دیرے
نام اللہ دا پسند نہ کر دے لاون جتن بہترے

ایہناں لوں سچا دن والے دس نام پیا ربا ربا
ایہ کائنات جس یسدا کیتی اوہ ہے ہرک سبدا

جس ایہ دین تے رات بندے چن تے ہور ستارے
دور آسمان ورتج چمکیا سورج تھیں اٹھاون سارے

اللہ ہے خالق سب دا آپ ہی رزق پہنچاوے
سب عزیز تے امیر دیرے رزق اُسے دکھاوے

سُن کے ایہ پیغام جی دا مُشرک غصے ورتج آوے
ہلے اُسوں دھکیاں دیوے جو پیغام پہنچاوے

جد ایچ خیراں مدینے پینچن حکم بنی فرماون
 کر کے تیاری خوب طرح دی مجاہد جلدی جیاون

پہلے نال زبان دے اس نون دستن نام اللہ دا
 نہ مئے تاں جنگ کون دا پچھا گوت اللہ دا

غازی مرد

اللہ اکبر دالاکے نعرہ و فتح میدان دے آوں
 سچے رب دا نام پیارا ہر اک تک پہنچاؤن

سوہنے نال کرم دے اللہ کہ سی خاص امداداں
 و فتح میدان دے لے کے اُترو رب سچے دیاں یاداں

سب لوں دسن پاک بنی جی رب دا نام پیارا
 سب دا مالک آپ ہے اللہ اسدا ہے جگ سارا

جلد تیار ہو کے اک دستہ طرف مُشرک دجاوے
 پاک بنی دا پیغام پیارا مُشرک تک پہنچاؤے

ویچھ کے ایہہ اسلامی لشکر ہیئت ہو جائے طارق
 مقابلہ لشکر دا ہو نہیں سکدا بھانویں طاقت لائیے ساری

نال خموشی منت بنی دا ایہہ پیغام پیارا
 ایہہ طاقت ہے اللہ پاک دی منے علاقہ سارا

کوئی مُشرک نال غصے دے جنگ دی کرن تباری
 نام اللہ دا قبول نہ کر ساں طاقت لاکے ساری

شکر

کئی جگہ تے بختگاں ہوتیاں پر فتح اسلام دی ہوئی
اسلامی لشکر جدھر وی جاوے ٹھہر نہ سکے کوئی

اٹھ ہجری وچ پاک بنی صر ظاہر کرن ارادہ
زیارت کرنی پاک کعبہ دی ایہ ہے خواہش زیادہ

دور دور تک خبراں گئیاں فرمان ہو گیا جاری
اسلامی لشکر سب اکٹھے ہو گئے کر کے خوب تیاری

خوف خطرہ دل وچوں کدھ کے پکا کر کے ارادہ
طرف مکے دے چل پئے لشکر لے کے نام اللہ دا

پہنچ گیا نزدیک مکے دے ایہ لشکر اسلامی
وچ مکے دے خبراں گئیاں دس لوک تامی

اک سفیر مکے دا آ کے ایہ اندازہ لادے
چار چیزے اس لشکر آتے نظر خوب دوراوسے

شام توں بعد سردار مکے دا پہاڑی اُتے جا کے
ہر طرف ایہہ لشکر دس دیکھے اوہ گھبرا کے

سب سب اپنے اپنے پکاون کھانے ایہہ لشکر اسلامی
وِج اندھیرے دُوروں دے اگ دی چمک تاملی

لشکر دی کوئی حد نہ دے جدھر نظر دوڑاے
وِج میدان تے پہاڑیاں اُتے لشکر ہی نظر آئے

جا کے اس نے شہر مکے وِج پوری نال ذمہ داری
میں اندازہ لگانہ سکيا تعداد لشکر دی بھاری

اس سارے میدان دے اندر لشکر یاں ڈیرے لائے
جس طرف میں نظر دوڑاوی لشکر ہی نظری آئے

مکہ والیاں نوں فکر

راتوں رات ایہہ ساریاں خبراں وِتجِ مکّے دے گئیاں
بہت بترار دیکھ کے لشکر سب تدریراں بھل گئیاں

وِتجِ مکّے دے ظاری ہو گیا اتنا خوف زیادہ
نال خموشی گھراں وِتجِ بہہ گئے ندرجنگ تے ہون آمادہ

اسلامی لشکر سویرے جاگ کے کر کے خاص تیاری
جگہ جگہ پئے نمازاں پڑھدے اسلامی فوج ایہہ ساری

شہرِ مکّے دے جتنے رستے سب پرشکر آئے
نال تسلی امن دائرہ جو کوئی سامنے آئے

پاک بنی^۴ طرف کعبے دے آگئے لے کے اصحاب پیارے
اصحاب تلوار ہتھالاں وِتجِ لے کے ساتھ بنی^۴ دے سارے

سرکارِ دو عالم دی کعبے و فتحِ امد

ترکے رو کیا رستہ نہ رکاوٹ — ہوتی
پاک بنی جی کعبے پہنچے پہنچے رہیا نہ کوئی

کعبے شریف دا دروازہ کھلویا آکے بنی ہمارے
اندر دا ایہ نقشہ دیکھن رب دے خاص پیارے

کعبے اندر بیت پرستان نے بنا لیا بیتِ خسان
ایٹھے بتان دی پرستش کرے گزریا رک زمانہ

پاک بنی اندر جا کے پہلے بیت اٹھوائے
اپنے پہنچتیں گوان بتان نوں جو سن اتھے سما

پاک کرا یا بت اٹھا کے گھر اللہ دا پیدا
نال ادب دے صاف کرایا اندروں باہروں سارا

شروع ہو گیا طواف کعبے دا سچے نال عقیدے
مل کے سب طواف پے کر دے سب اصحاب بنی دے

خیزان دستن سب مکے والے کوئی مزاحمت نہیں کر دیا
مکے والے دل و دہن سوچن کوئی چارہ نہیں چل دیا

اج ایہ کعبہ بعد مدت دے ہو گیا خاص پاکیزہ
لبیک لبیک دے آواز سن دا ہر اصحاب بتی دا

ہن اتھے کوئی بت نہ رکھسی کعبے اندر آ کے
اللہ ہی اللہ جاری رکھو پڑھو دل لگا کے

ایہ ہی حکم سنایا نبیؐ نے نال زبان پیاری
سچے اللہ دا نام پیارا اتھے پڑھدی ہے خلقت ساری

ایہ کعبہ بڑیاں شانوں والا گھر ہے سچے رب دا
اس گھر دا ہے مالک پیارا جو پالنے والا سب دا

مدت بعد اج ہوتی زیارت پاک کعبے دی پیاری
اتنی بخشش اللہ دی ہو گئی رحمت ہو گئی جاری

توں وی راہیا زیارت کر لو سچے نال عقیدے
جس کعبے دی زیارت کر دے سب اصحاب بتی دے

پاک بنیٰ دا محکم پیارا دل وِتج خوب جما کے
 کعبے پاک دی زیارت کریتے مکے اندر جا کے

وِتج دُنیا دے شہر مکے دا ادب ہے بہت زیادہ
 کعبہ پاک ہے وِتج مکے دے پیارا گھر اللہ دا

توں تے راہیا کر دا رہو رب سچے دیاں یاداں
 صدقے پاک محبوب اپنے دے سُنسی سب فریاداں

شک شبہ دل توں کڈھ کے دامن پاک بنیٰ دا
 سچے دل نال پکڑ توں راہیا پکڑ رکھ عقیدہ

رحمت کر کے سچے بنیٰ اللہ دے سادے عیب چھپاؤں
 عیباں والے میرے جیسے جتنے در پر آؤں

سب دیاں آپ فریاداں سُن دے محبوب اللہ دے پیارے
 جو سوالی بن کے آوے اتھے سب نوں ملن سہارے

کوئی کڈے خالی نہ مڑیا اس سچے درباروں
 سب دیاں جھولیاں بھریاں عاون اس سچے سرکاروں

اج مکے والے جو بڑے فسادی سامنے بنیٰ دے آون
سامنے نظر اٹھا نہ سکن دل و توح سب گھبراون

جو تکلیفوں دیتیاں بنیٰ لوں یاد دلاں و توح کردے
اج تے بدلہ دینا پیسی و بچھ کے طاقت ڈر دے

پیارے بنیٰ رحمتاں والے رحمت سب پر کردے
کے دے بنیٰ عیب نہ بھولن کجمن سب د پردے

عام مُعافیاں

خاص مُعافیاں سب نونِ ملیاں کچھ نہ یاد کر آیا
نالِ پیار دے سب نونِ ملدے جو وی سامنے آیا

سب نونِ ملدے سے نالِ خوشی دے بنیٰ مُجبتاں والے
عزت کر دے ہر بندے دی عزت تاں دے رکھو اے

نام اللہ دا سچا دس کے سب نونِ ایہہ سمجھاؤں
اللہ مالک ہے سب خلقت دا سب رزق اللہ دا کھاؤں

میں پیغام پہنچاواں اللہ دا سچی نالِ صفائی
جس طرح پیغام مل جائے اللہ دا ہون نہ دیاں کوتاہی

رسول بنا کے بھیجا اللہ نے اپنے نالِ ارادے
خاتم النبیین دا درجہ دے کے دیتے علم کشادے

سارے بھیت دلاں دے جانے مالک ہے قدیمی
گستاخانے رحمت کردا اللہ ایہہ ہے شانِ رحیمی

اج اس شہر مکے نے ہو گئیاں رحمتاں ب دیاں جاری
شہر مکے ہے ادباں والا وِجِ اس دُنیا ساری

طفیل کہے دے شہر مکے دا نام ہے بہت پیارا
نام مکے دا پیارا لگا حبانے عالم سارا

جو کہے دا کر کے ارادہ دُور وطن توں جاوے
پیلے شہر مکے وِجِ پہنچے تاں کہہ نظری آوے

ایہہ کہہ ہے مگر اللہ دا خالص ادباں والا
ہر مومن دی خواہش زیارت دیکو ہمت حق تعالیٰ

زمین پر آ کے آدم صغی اللہ نے رکھیاں ایہہ بنیاد
کتا عرصہ قائم رہیاں اس بنی دیاں یاداں

مکمل کیتی تعمیر کہے دی ابراہیم خلیل اللہ نے
کئی واری تعمیر پھر ہوئی سچے نال ارادے

اس کہے لوں قبیلہ بنایا رسول اللہ دے پیارے
مکے والے اس کہہ لوں اج قبیلہ من دے سارے

سب دُنیا وِتج کجے دا مکمل ادباں والا
نام کجے دا زبان پر آوے دل نون ملے اُجالا

ایہہ اُجالا قائم رہندا جے یقین مکمل ہووے
کجے دا اُجالا محافظ بن کے سرتے آن کھلووے

ایہہ کعبہ ہے گھر اللہ دا روشن وِتج جہاناں
اس کجے دی عظمت اعلیٰ وِتج زمین آسماناں

ادب کجے دا مُشترک کر دے پر رکھن بُت بنا کے
انہاں بُتاں دی پرستش کر دے کجے اندر جا کے

وِتج مکتے دے گھر اللہ دا بن گیا بُت خاں
کوئی کسے اعتراض نہ کیتا گزریا اک نہمانہ

پاک نبیؐ نون طاقت دے کے بھیجا حق تعالیٰ
کعبہ بُتاں توں خالی ہو گیا آگیا پھیر اُجالا

نہ کوئی بُت کجے وِتج رہیا نہ کوئی پٹھاری
مومن لوک کجے وِتج آون کر کے خوب تیاری

اللہ دے گھر و فتح نام اللہ دا آون ایہہ آواز اں
ایچھے آکے مومن سارے پڑھدے خوب نمازاں

نہیں اعزازت کسے مُشرک نوں حدودِ مکے و فتح آوے
بشرکوں پاک ہو گیا مکرّ طیب پاک کہلاوے

فتح مُبارک پاک بنی نوں شہرِ مکے دی پیاری
اس فتح دا اثر رہوے گا ایچھے سدا ہی جاری

فتحِ مکہ

شہرِ مکے دی فتحِ مبارک خاص دِلاں تے ہونی
سب نے بنی اللہ نوں سنیا مُشرک رہیا نہ کوئی

مخالف بن گئے دینِ بتی دے نال ارادے نیکے
ہر اک نوں ایہہ سبق پڑھاوون جو وی پڑھ نہ مکے

مکے دے فتح قائم ہو گیا سچا دینِ بنی دا
اللہ ہی اللہ دا آواز پیا آوے سب دا ایہہ عقیدہ

مکے اندر گھر اللہ دا بیت ہی آدمیوں والا
سب دنیا مکے دی عزت کر دی کر کے خوب سنبھالا

یاسی مکے دے عملوں والے کوئی نہ عملوں خالی
دین نبیؐ پر قائم پکے ہل گئی اسے خوش حالی

پاک نبیؐ توں مدینے اندر گزرے یا وقت زیادہ
حج کون دی ہوئی تیاری کیتا ظاہر ارادہ

خوش ہو گئے اصحاب نبیؐ اُدے سارے کون تیاری
فرمان مطابق پاک نبیؐ اُدے حکم ہو گیا تیاری

دس ہجری مکے وُل چلے مدینہ وقت حج دا آیا
سب اصحاب شامل ہو جاؤ پاک نبیؐ فرمایا

سب سامان اکٹھا کر کے جلدی کرن تیاری
سب سامان سفر والے کے کسے دی مال سواری

مدینے پاک توں قافلہ چلیا مال لادے حج دے
پاک محمد رسول اللہؐ دے آپ قیادت کردے

جلدے جلدے منزل بہ منزل پہنچے گھر اللہ دے
کون طواف تے کہیہ دیکھن پہنچے مال لادے

حجرِ اسود نون بوسہ دیون سیچے بنیٰ پیارے
ایہ سنت بنیٰ دی پوری کرے قافلے والے سارے

پاک کعبہ دے چکر لگاؤں گنتی نہ بھلاؤں
چاک چوبند دس سب مومن ذرا نہ گھبراؤں

مقامِ ابراہیم نون سامنے رکھ کے منہ کعبے ول کر کے
پڑھن نفل پاک بنیٰ جی سرسجدے ویتح دھر کے

پیارے اصحاب ایٹھے نفل گزارن سب ہی بازی باری
اج تک اتھے نفل ہے پڑھدی اُمت بنیٰ دی ساری

پاس اس چشمے اسماعیل بنی دے پاک محمد آئے
مہر کے پیالہ زمزم پیون جو ٹھنڈ دلاں نون پائے

آواز پیاری ابراہیم بنیٰ دی کعبے ول بلاؤں
کرن تو اصح اسماعیل پیغمبر زمزم خوب پلاؤں

زمزم پیون سب مخلوقاں نالے گھر لے جاؤں
ملن والیاں نون نال تلتی تحفہ ایہ پہنچاؤں

اج تک خبر نہیں ہوئی کیسے لوں کتنا ایہہ ذخیہ
کیس نہرتوں نہ مزم آوے یا کوئی بڑا جزیرہ

خوراک سے کم آوے نہ مزم شفا ملے بیماریاں
عجراں لوکاں آزمایا اسنوں کر کے جنت ہزاراں

میں سمجھاں ایہہ جنت و چوں بھجیا میرے اللہ
پیاسا ایچھے ترے رہیاسی پیغمبر اک اکلا

چپ کر رہیا بول نہ اگے کوئی فتویٰ نہ چلاوے
اپنیاں نال دلیلاں تینوں اٹھے پاگل نہ بناوے

نہ کر کوئی بات اجیہی جو خبر نہیں ہے پکی
ایہہ سب اللہ پاک ہی جانے اصلی بات جو سچی

پر مکمل ایہہ یقین ہے میرا سچا حق تعالیٰ
سچیاں لوکاں دی تنگی ویلے بن دا خود رکھوالا

اس معصوم نبیؐ دی نال پیاسی جان لساں پر آئی
اللہ اک نے رحمت کر کے ایہہ پیاسی بھجانی

سکر وڑاں وِچوں ایہہ پانی نکلیا دِسدا مہنیں لَمّاں چوڑا
 سب مخلوق دِی پِیس بچھاوے ظاہر تے دِسدا تھوڑا

سیر ہو کے سب خلقت پیوے کدے کمی نہ آوے
 ساری خلقت لے جائے گھراں توں خالی نہ کوئی جاوے

جتنی خلقت باہر سُلکاں توں آوے نہ مزم پیوں سارے
 بھر کے ٹنیک گھر لے جاوے شیخ عرب دے سارے

مدینے پاک پہنچاؤن نہ مزم چنگے نال عقیدے
 آب نہ مزم پیوں سارے عاشق پاک بنی آدے

نالی یقین دے سمجھ توں رہا سیا ایہہ رحمت رب دِی
 محفی جزا تے داہے مالک کرے حفاظت سب دِی

سب اصحاب بنی آدے پیوں آکے باری باری
 دل دِی خواہش مطابق پیوے ایہہ مخلوق پیاری

کوہ صفا

پیارے نبیؐ اہمیتوں فارغ ہو کے کوہ صفا پر آئے
منہ مبارک کعبے دل کر کے اپنے ہنڈھ اٹھائے

رب سچے توں منگن دعائیں نال پڑھن شکرانہ
جس اللہ نے بخش دتا ایہہ اعجاز شہانہ

صفا توں مروہ تک آئے تیز قدم اٹھا کے
ایہہ طرابقہ باجرہ مانی دا دل و توح خوب نبھا کے

مروہ توں صفا دے چاکر لگا کے گنتی کیتی پوری
سب مخلوق ایہہ سعی کر دی جو ہے بہت ضروری

بال تڑنواؤ سہرا اپنے دے حکم ہو گیا جاری
اک دو جے دے بال تڑنواؤ سارے باری باری

سب کچھ ہو گیا خواہش مطابق کوئی نہ رہیا ادھورا
ادا نہ کن ایہہ سارے ہو گئے عسرہ ہو گیا پورا

۲۰۳
احرام اٹارنا - منیٰ تے عرفات
دل روانگی

احرام اٹار دتے سب نے لے لیا لباس پورا
ہر اک دل دتے خواہش ہے بھی طرف کچے جانے

پاک کچے دی کرن زیارت عبادت رب دی کر کے
کوئی آیتے سنگس دعائیں کوئی ہر مسجد دتے دھر کے

دی ہجری اٹھ دی الحج نوں حکم نبی فرمایا
طرف منیٰ دے سارے چلنے حج دا وقت ہے آیا

سب نے احرام مکمل کیتے نیت حج دی کر کے
رات گزاری منیٰ دتے پوری ہر مسجد دتے دھر کے

دفع منیٰ دے عبادت کر دے وقت فجر دا آیا
پڑھ کے بیٹھے نماز فجر دی پاک بتی فرمایا

طرف عرفات دے سارے چلو کر کے یاد اللہ نوں
سب توں سچا اللہ سمجھو اپنے دین ایسا نوں

سب اصحابِ نبیؐ دے پیارے وِتحِ عرفات دے آئے
خاص کشادگی جیگہ مل کے ڈیرے اپنے لائے

کچھ خوراک دا بند و بست جو کیتا مل کے کھاؤن سارے
میدانِ عرفات وِتحِ آرام پئے کر دے ایہہ اصحابِ پیارے

آگیا وقت ظہر دا نیڑے ہو گئی ایہہ تپاری
خطاب ہو دے گا نبی اللہ دا نال زبانِ پیاری

سب مخلوقاں عرفات دے اندر طرف مسجدِ جاؤن
وِتحِ خلقت دے نبی اللہ دے دُوروں نظر کی آؤن

حَلِیْمُ مَبَارَک

سَرْمُبَارَکِ پَاکِ بَنیٰ دَاوِدِ وِجِ اِسْ خَلَقَتْ سَارِی
اُچّا دِسدا سبِ خَلَقَتْ تُوں وِجِ مَخْلُوقِ پِیَارِی

پِیَارِیاں زُ لُفَاں دِی خَاصِ نِشَانِی دُورُوں نِظَرِی اُجَاوَن
چَمکِ پِیَارِی اِنہَاں زُ لُفَاں دِی ہر اِکِ دِلتُوں مِجَاوَن

قَد مَبَارَکِ اُچّا بِنیٰ دَاوِدِ سِی حُدُوں بَاہِر
دِیکھنِ وَالیاں پِر رُعبِ اِچّا نِکِ ہُو جَا نِذَا سِی ظَاہِر

چَمکِ دِسدا پَاکِ مِٹھِی دِی زَنگِ گُورِا وِجِ لالی
چِہرہ لَاوے چَمکِ دِلالِ نُوں صُورَتِ خَاصِ مِثالی

بَارِیکِ مِجُوں تے گِھِرا پِیا اُرُخِ انُورِ پِر سارا
وِجِ پِیشانی نُوں ہُے ظَاہِر دِسدا بَہِتِ پِیا را

رُخِ انُورِ وِجِ نُوں لُٹاں کَر دِیاں حُسنِ دُو بالَا
اِکِ دَفْعہ دِیدارِ جُو کَر دَا بِنِ جَا نِذَا مِثُوالا

ایہہ پلکاں گھنیاں لمیاں دسن اکھیاں روشن نوروں
سیاہ رنگ دا گھیرا پاکے روشن دسن دوروں

سُرخ لبیاں دی یا قوتی جوڑی مٹھی زبان پیاری
اتہاں لبیاں توں آواز جو نکلے من دی خلقت ساری

دند چٹے سچے موتی ویتھ دنداں وچ آئی
وقت تقسیم ظاہر جے ہوں سوہنی نال صفائی

غائب عقداں کھل جان سارے ہو جائے دلجوئی
نال خوشی دے مل جائے مطلب دکھ رہو نہ کوئی

سب توں سوہنی اچھی بیٹی ستواں نظر کی آوے
مل کے نال سُرخ انوردے کمنڈ دلاں تے پاوے

دہن مبارک کھلا دسدا کھلا سب ارادہ
کھلیاں دین دیاں دین ہداستاں کر کے تاکید زیادہ

کالے بال ریش مبارک دے لگدے بہت پیارے
پورے چہرے پر نظر نہ کھہرے نور ہی لاناں مارے

ایہہ ریس مبارک کالی دسدی رُخ انور پر پوری
حسن چہرے دا کرے دو بالاد کے ساتھ ضروری

چہرہ مبارک پاک بنیٰ دا نور لائاں مارے
نزدیک کھلو کے جلوے دیکھن سب اصحاب پیارے

ذیب تن سی احرام بنیٰ دے وقت خطاب دے سارا
شروع کیتا خطاب بنیٰ نے لے کے نام پیارے

اللہ پاک نوں سچا منوں جس سب جہان بنایا
زمین آسمان پیدا کر کے سورج وچ چمکایا

وچ عرفات پاک بنیٰ نے خطاب ایہہ فرمایا
ایہہ خطبہ حج الوداع دا وچ کتاباں آ

خطبہ حجۃ الوداع

اس خطاب نون عالم من دے خطبہ سب توں اعلیٰ
دین تے دُنیا دے حل اس اندر ایہہ خالص حکمت والا

ایہہ خطاب رسول اللہ ص دا کرے ایمان نون تازہ
اس خطاب وِج شامل دِسدی حکمت بے اندازہ

خوش اخلاق تے بھائی چارے دی دُنیا اک بناؤ
کوئی کسے دے عیب نہ بھولو نہ کوئی بات چھپاؤ

سب مومن ہین بھائی بھائی کوئی فرق نہ لوڑو
بھائی بنا کے پاس بٹھاؤ نہ ساتھ انہاں دا چھوڑو

غزیب امیر چٹے کالے چھوٹے دڈے سارے
مومن بندے وِج دُنیا دے اللہ نون خاص پیارے

بعد خطاب دے نبی اللہ ص نے قصر نماز پڑھائی
قصر کر کے دو رکعت ظہر ایہتھے پڑھدی سب خدائی

ایہ نماز ظہر دی پڑھ کے کھڑے ہو گئے سارے
 قصر نماز عصر دی پڑھاؤں سچے بنی پیارے

ظہر عصر دیاں نمازاں پڑھ کے سُنن اعلان پیارا
 سورج غروب ہوں توں پہلے چھوڑو میدان ایہ سارا

مزدلفہ جا کے غروب سورج توں ہوں لگے اندھیرا
 مغرب عشار اکٹھیاں پڑھ لوو ایہ ہے وقت بھلیرا

اللہ پاک دی کرو عبادت وِتج مزدلفہ جا کے
 چھوٹے چھوٹے پتھر چن لو خوب حساب لگا کے

وقت صبح دے مزدلفہ چھوڑو طرف منی دے آؤ
 اوہ کنکر مزدلفہ والے طرف شیطان وگاؤ

کنکریاں مار کے فارغ ہو جاؤ وقت قربانی آیا
 قربان کرو اتھے بکرا یا دُنبہ جو پسند ہے آیا

پاک بنی منے قربانیاں دیتیاں ایتھے بہت زیادہ
 کچھ غریب اُمت دی طرفوں کر کے پاک ارادہ

طواف الوداع فرمایا بنی ۴ نے مکے اندر جا کے
رات گزار ہی وچ مہنی دے جلدی واپس آ کے

گیارہ تاریخ پھر کتھر یاں مار کے آرام ایٹھے فرمایا
بارہ تاریخ پھر فارغ ہو کے مکے ڈیرہ لایا

پاک کعبہ دی کرن زیارت مل کے اصحاب ایہ سارے
دن تے راتیں کرن عبادت بنی اللہ دے پیارے

پاک کعبے دیاں بڑیاں شانناں پاک بنی ۴ فرمایا
سب مشکلاں حل ہو گئیاں جو کعبے ول آیا

عظمتِ کعبہ

سب دُنیا اَدبِ مکّے دا کردی ایہہ ہے خاص اشارا
مکّے اندر گھر اللہ دا جو سب توں ہے پیارا

اس گھر دی شان ہے ادباں والی نام بھی ادباں والا
سب مومن نام کعبے دا لیندے کر کے خوب سنبھالا

تاں ہی نال پیار دے دیکھن مومن لوک پیارے
نام مکّے دا زبان پر آوے امن دے ملن اشارے

اس پاک کعبے دی خاطر اک شہر گیا بسایا
اوہ آواز ابراہیمؑ بنی دا سب نوں گیا سنایا

بنی اللہؑ دی آواز پیاری انج دی گو گونج سناوے
ہر بندے دے ذہن دے اندر ایہہ آوازے پہنچاوے

سب دُنیا وچ ہر اک بندہ سُن دا ایہہ آواز
سوہتی مہر مہر آواز ایہہ پیاری نال کعبے دیاں راتوں

کعبے والیا تیرے بُو ہے اگے میں اپنی جھولی پھیلائی
میرا ساری عمر نکلتی گزری نہ کہتی کچھ کمانی

میں بہوں نکار اتے ادگنہارا آڈگا در تیرے
اس در اپنے دے صدقے اللہ کچھ دے اوگن میرے

میں کوئی فریاد نہ کر سکاں تیرے بُو ہے آ کے
میں شرمندہ آ بُو ہے بیٹھا اپنا منہ چھپا کے

نال خاموشی تیرے بُو ہے بیٹھا بٹ بٹ سب دل تگا
فریاد کرن دی ہمت نہ میری موندوں بول نہ سکاں

چپ کر راہیا توں عاجز بندہ نہ کہو کچھ زبانوں
صرف دیدار پاک کعبے دا بہتر سب جہانوں

بُت ہٹا کے بنی اللہ دے کیتی خوب صفائی
کعبہ ہو گیا پاک بناناں نہیں چمک نور دی آئی

ایہ نور پاک اللہ دا روشن رہندا تازہ
آون اتھے لوک پیارے خلقت پے اندازہ

سب خلقت پر رحمت ہونڈی کوئی نہ رہند احوالی
سب دیاں جھولیاں بھریاں جاوَن ملجائے خوشتمالی

ہر بندے دا ایہہ ارادہ یس کعبے نوں تک جاواں
ایہہ کعبہ ہے گھر اللہ دا اس توں فیض اٹھاواں

نام اپنا میں درج کراواں ساریاں وِچ مہماناں
مہمان اللہ دے ہون اکھٹے دیکھن ربیاں شانال

میں وی وِچ انہاں دے جا کے دیکھاں شانِ خدائی
مل جاواں میں وِچ انہاں دے نہ ہووے پھر خدائی

چوٹے کالے دا فرق نہ کوئی سب پر رحمت ہووے
اتنے عیبیاں والے سارے دامن رحمت ربی دھوے

رحمت رب دی داغ نہ چھوڑے ہو جائے خوب صفائی
کھل جاوَن دل دیاں اکھیاں سچی نال بینائی

اکھیاں نال ایہہ کعبہ دیکھو دل نال دیکھو شان
ایہے سارے اک ہی پڑھدے سبق نال زبانان

نہ کیسے نون یاد اچھے رہندے اپنے محل چبارے
اچھی شان اس گھر دیا دیکھن مومن لوک پیارے

ایہ سب شان دسنے والے اک ہی نام پڑھایا
آپ ہے اس گھر دا مالک جس جہان بنایا

اس رہبر نے دستے آکے رستے سدھے سارے
اس رستے پر چلن ہمیشہ چنگے لوک پیارے

سب لوکاں نون نال چلاون لے کے نام پیارا
نام اللہ دا قائم دلاں تے من دا عالم سارا

بِإِذْنِ رَبِّكَ

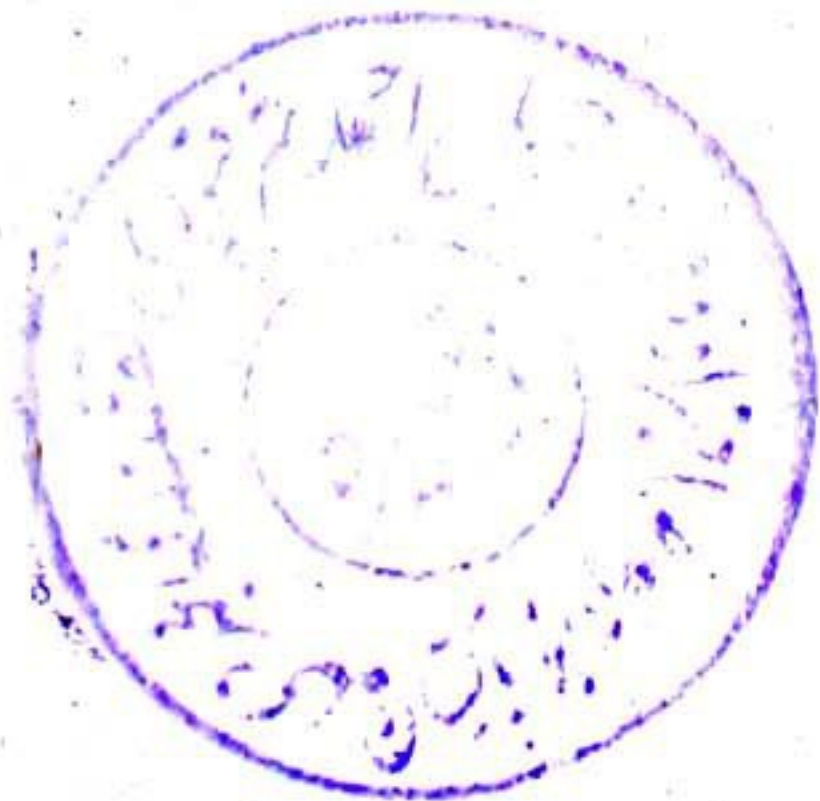

جب رب کائنات نے کُن کہہ کر عرشِ کرمی اور لوح محفوظ بنائے۔ تو عرش کے سائے میں دنیا میں زمین کے اوپر اپنا گھر بنانا چاہا۔ جو کہ پوری دنیا کا مرکز (وسط) بھی ہے۔ اور ہر ذی جان کا کعبہ بھی۔ جب ابو البشر حضرت آدم صلی اللہ کو رب کریم نے نیابت اور عزت و شرف کا تاج پہنایا۔ ان سے قبل اسی حجہ پر ملائکہ نے کعبہ کی بنیاد رکھی۔ اور پھر حضرت آدم نے کعبہ کی تعمیر کی۔ طوفانِ نوح میں کعبہ کی بنیادیں اور عمارت مہدم ہو گئیں۔ تو حضرت ابراہیم خلیل اللہ نے اپنے نحتِ جگر حضرت اسماعیل ذبیح اللہ کے ساتھ مل کر اس کی تعمیر فرمائی۔ اور انہی سے لے کر اب تک کے نیک لوگوں کو اللہ کے گھر میں آنے کی دعوت دی۔

جیب وشت عرب کے اسی تاریخی شہر مکہ میں آفتابِ نبوت
 طلوع ہوا۔ تو صبح سے عرب کا ذرہ ذرہ جگمگا اٹھا۔ مگر اس
 وقت خدا کا گھر بیتِ خاتمہ بنا ہوا تھا۔ تین سو ساٹھ بیت کیسے ہیں
 آویزاں تھے۔ لوگ تنگے طواف کرتے اور سیٹیاں بجاتے۔ سرورِ کائنات
 کے تلمتہ میں سیلاب کا ریللا کعبہ کی عمارت کو گرا گیا۔ اور دوسانے
 عرب میں حجرِ اسود لٹھیل کرنے پر تنازعہ اٹھ کھڑا ہوا۔ تو آنحضرت
 نے اسراٹے عرب کے چار سرکردہ سرداروں کو چادر کے چاروں کونے
 پکڑے۔ اور وہ میدان میں رکھا ہوا حجرِ اسود اپنے مبارک ہاتھوں
 سے صحیح مقام پر نصب فرمایا۔

حجۃ الوداع کے موقع پر اپنے دوش مبارک پر حضرت علی رضی
 اللہ عنہما نے فرمایا۔ اور سالہ سے بیت گرا دیئے۔

حاجی محمد اشرف جتوئیہ راہبیا نے پنجابی اشعار میں اسی حسین و جمیل
 لہجہ پاکیزہ تالیف کو نظم کیا ہے۔ اس کتاب کو پڑھنے والا انداز
 تحریر کو مختصر مگر جامع پائے گا۔ حاجی صاحب نے مختلف ادوار
 میں عقائد کعبہ کی تالیف کو چھوٹے چھوٹے عنوان دے کر بیان
 کیا ہے۔ چونکہ ایک خوبصورت مرقع کا روپ ڈھانڈھ کر
 قادی پر اچھے تاثرات ڈالتا ہے۔

● حاجی محمد افسر جنجوعہ راہبیا صاحب کی شاعری میں بڑی سادگی ہے۔ اور ان کی شاعری کا ایک ایک لفظ اسلامی رنگ میں رنگا ہوا ہے۔
حاجی محراب خاؤر، گوجران

● حاجی محمد افسر جنجوعہ راہبیا صاحب کی شاعری میں خانہ کعبہ کی تاریخ نظم کی گئی ہے۔ اسے پڑھنے سے دُور آدم صفی اللہ، دُور خلیل اللہ، دُور ذبیح اللہ اور عہد رسالت کی یاد تازہ ہوتی ہے۔
حکیم فاروق راشد بھٹی، گوجران

● گو میں حاجی محمد افسر جنجوعہ راہبیا صاحب سے ملاقات نہیں کر سکا۔ مگر ان کی لکھی ہوئی شاعری کی کتابیں پڑھی ہیں ان کے ہر لفظ میں ادب، عقیدت، اسلامی رنگ اور حضور ﷺ سے بے پناہ عشق کے دھارے پھوٹتے ہیں۔
ملک محمد انور آرائیں، بلدیہ ٹاؤن شہر قیور شریف

● عظمت کعبہ کی اشاعت پر میں حاجی محمد افسر جنجوعہ راہبیا صاحب کو مبارکباد پیش کرتا ہوں۔

فرزند گورداسپوری نیجنگ ایڈیٹر۔ ماہنامہ ”آہٹ“ لاہور

● حاجی محمد افسر جنجوعہ راہبیا صاحب کی کتاب میں خانہ کعبہ کی تاریخ کے ساتھ ساتھ حیات نبوی ﷺ بھی رقم ہے۔

الحاج پیر آفتاب، فلمساز ہدایتکار، باری سٹوڈیو ملتان روڈ لاہور

